

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 12-13 • Perjantaina 24. maaliskuuta 2006

57. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Kurkijoki-Säätiö täyttää 60 vuotta

Vuosi 2005 oli Kurkijoki-Säätiön 59. toimintavuosi. Huhtikuussa muutettiin omaan liikehuoneistoon Koulu-kuja 7:ään. Tila on osoittautunut käytännölliseksi sekä Kurkijokelaisen toimituksena että Säätiön kokoustilana.

Kesäviikonloppuisin pidettiin Kurkijoki-museota auki. Kurkijoelta Nykypäivään –hankkeen päättyessä elokuun lopussa museolla oli avoimet ovet –päivä. Silloin museolla kävi 62 ihmistä. Hankkeen nimissä saatiin julki museo CD-romppu, jota jaettiin muun muassa ympäristön kirjastoisiin ja kouluihin. Sen

Puheenjohtaja Pertti Hartikka johtamassa Kurkijoki-Säätiön valtuuskunnan 60. kokousta.

Kurkijoki-Säätiön valtuuskunta vuonna 2006

varsinainen jäsen

Hartikka Pertti pj, Mäntsälä
Rouhiainen Jorma
varapj, Jaala
Eklund Antti, Loimaa
Hjelm Raija, Humpkala
Jalonen Risto, Raisio
Kaartinen Jorma, Tuusula
Koho Lauri, Lappeenranta
Kätkä Ritva, Loimaa
Laakso Ville, Loimaa
Lukka Sirkka, Mellilä
Savolainen Eira, Nurmijärvi
Syvänen Jarmo, Ylöjärvi

henk.koht. varajäsen

Jääskeläinen Jari, Alastaro
Nikkari Tapio, Tampere
Inki Maija, Turku
Sarre Aslak, Vantaa
Kojo Kaarlo, Lieto
Sairanen Asko, Loimaa
Vepsä Eino, Loimaa
Poso Lauri, Loimaa
Äikää Kari, Loimaa
Rantala Eila, Mellilä
Lukka Vesa, Turku
Kojo Asko, Vantaa

Kurkijoki-Säätiön hallitus vuonna 2006

varsinainen jäsen

Nurminen-Lempinen
Anna-Maija pj, Espoo
Riikonen Pirkko
varapj, Pöytyä
Laukkanen Lauri, Raisio
Rouhiainen Timo, Oripää
Virtanen Leena, Loimaa

henk.koht. varajäsen

Häyhä Ismo, Pori (Loimaa)
Taitonen Jaakko, Loimaa
Haavisto Taina, Loimaa
Lehto Taina, Alastaro
Sainio Riitta, Helsinki

myötä on museolle tullut yhteydenottoja, ja jopa ryhmiä on käynyt museolla talvisaikaan.

Kurkijokelaisten 59. pitäjäjuhlal pidettiin 30.-31.7. kaksipäiväisinä Loimaan Hirvikoskella. Vuoden alussa Loimaan kaupunki ja Loimaan kunta olivat yh-

distyneet Loimaan kaupungiksi, joten enää ei entisten juhlapaikkojen välillä ole kuntarajaa.

Juhlamessuun kokoonnuttiin Kanta-Loimaan mahtavaan kirkkoon. Yleisöä oli useita satoja kumpakin päivänä. Kaikki tuntuivat olleen tyytyväisiä sii-

Sivuillamme TÄNÄÄN mm.
Hiitolan Pitäjäseura 2005 4-5
Mellilän Karjalaisten kuulumisia 5
Vaiettu murhenäytelmä 6
Valoja ja varjoja Elisenvaarassa 7
Pilkkikilpailuja 9
Evakkoon lähtö 1940 11
Viipurin kautta Imatralle 12
Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät 7.4., 21.4., 5.5., 19.5., 2.6.

Hallituksen puheenjohtaja Anna-Maija Nurminen-Lempinen onnitteluna 80-vuotiaalle kenraali Lauri Koholle Kurkijoki-pöytästandaarin ja onnitteluaadressin.

hen, että juhlat olivat samassa paikassa. 100-vuotias Kurkijoen Marttayhdistys ry huolehti ravintolasta tuttuun tapaan.

Kurkijokelainen alkoi kesäkuussa ilmestyä parin viikon välein. Lehden talous kohentui huomattavasti toimenpiteen johdosta,

koska postitusmaksut lähes puolittuivat.

Hallinto

Vuoden 2005 aikana ovat ainakin seuraavat Kurkijoki-Säätiön entiset luottamushenkilöt nukkuneet

JATKUU SIVULLA 6

Valtuuskunnan kokouksessa vasemmalta Ville Laakso, Antti Eklund, takana Lauri Koho, Sirkka Lukka ja Risto Jalonen.

Kokous veti vakavaksi. Vai olivatko asiat vain tylsiä? Vasemmalta Jaakko Taitonen, takana Eira Savolainen ja Jorma Kaartinen keskittyneinä lukemaan asiapapereita.

Kurkijoki-Säätiö 1946-2006

Kurkijoki-Säätiön valtuuskunta eli ylin päättävä elin kokoontui pari viikkoa sitten Loimaalle jokavuotiseen kokoukseensa. Hallitus kertoi valtuuskunnalle, että asiat etenevät totutulla tavalla. Toimintavuosi on 60:s, joten juhlallisissa tunnelmissa oltiin kokouksessakin. Myös heinäkuun viimeisen viikonlopun pitäjäjuhlat järjestetään jo 60. ker-
ran.

Toiminta-ajatuksessakin mainittu karjalaisen yhteishengen ja perinteen vaaliminen on noussut yhteiskunnan vaurastuessa tärkeimmäksi tehtäväksi. Taloudellista tukea ei enää viime aikoina ole pystytty paljontaan antamaan, mutta tarvekaan ei ole ollut samanlaista kuin Säätiötä perustettaessa.

Kurkijoki-museo on yksi Kurkijoki-Säätiön silmäteristä. Loimaan Osuuspankilta vuokratut tilat ovat tällä hetkellä riittävät, vaikka valtuuskunta arvosteli-
kin sitä, että talo on kaukana ”kaikesta”. Opasteet museolle kuitenkin ovat kunnossa, ja ajo-ohjeita annetaan. Eivätkä kaikki ihmiset poikkea edes Suomen maatalousmuseo Sarkaan, vaikka se on valtatie var-
ressa.

Kurkijoen kotisivut www.kurkijoki.fi ovat myös saaneet kiitosta. Sieltä löytyy asia kuin asia. Mikähän olisi sellainen Kurkijokea koskettava merkittävä asia, mitä meidän kotisivuilta ei löydy? Sivuja ylläpidetään edelleen ja mahdollisuuksien mukaan kehitetään ja pidetään ajan tasalla. Siitä lähtevät kiitokset tuonne Espoon suuntaan Mauri Rastalle, joka toimii sivujen ylläpitäjänä.

Kurkijoki-Säätiö jatkaa Kurkijokelaisen julkaisemista. Joka toinen viikko ilmestyyväksi muuttuneen lehden toimintaedellytykset ovat parantuneet. Muutokseen voidaan olla entistä tyytyväisempiä, koska maaliskuun alussa Suomen Posti Oyj nosti

kertarysäyksellä lehden jakelukustannuksia 20 prosentilla.

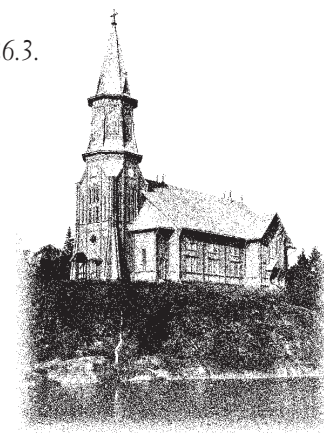
Kurkijokelaisen tilaajien joukossa tehdään huhtikuussa lukijatutkimus. Tutkimuksen tekevät loimaalaiset opiskelijat. Tutkimukseen osallistuvat arvotaan, joten on erittäin tärkeää, että jokainen, joka kyselyn koitiinsa saa, vastaisi siihen. Vain siten saamme kattavan tuloksen, jota käyttäen yritämme kehittää lehteä edelleen.

Raija Hjelm

”Kurkijoki-Säätiön tarkoituksena on vaalia entisen Kurkijoen kunnan asukkaiden ja heidän perillistensä keskuudessa karjalaista yhteishenkeä sekä tukea heidän henkisiä ja taloudellisia pyrintöjään...”

Hartaus sunnuntaiksi 26.3.
Marian ilmestyspäivä

Herran piikanen

Mistä ihmeestä Jumala keksikin, että nuoresta tytöstä tulee Vapahtajan äiti ilman meidän miesten apua? Oliko hän tutkinut itämaista kuningasideologiaa, jossa voittamaton hallitsija syntyy neitseestä? Vai oliko hän lukenut Vanhan Testamenttinsa tarkkaan, jossa Septuagintassa, kreikankielisessä käännöksessä, mainitaan neitsyt? Vai antoiko hän arvoituksen, jota kansa ei ymmärrä, kirkkokaan ei osaa selittää ja jolle biologit hymyilevät vinosti? Tutkijakin sai papit kiinni tämän uskonkohdan epäilystä. Jumalan äiti ja Jumalan synnyttäjä, armahda meitä!

Nämä raskausasiat saavat miehen neuvottomaksi. Sen hetken muistaa, kun aikanaan tuli tieto, että raskaus on alkanut. Hymy ei häipynyt kasvoilta, ja työ-kaverit ihmettelivät, kunnes saivat tietää, että ihan järjissään se kuitenkin vielä on, vaikka puhuukin sekavia. Synnytysvalmennuksenkaan käyminen ei auta siihen, että vain nainen synnyttää, mies voi ihmetellä. Synnytyssalissa voi pitää vaimoa kädestä ja yrittää olla pyörtymättä.

Maria on järkevälle ihmiselle vaikea pala. Tulee mieleen: voi tyttöraasu. Onhan näitä teiniraskauksia nähty ja päivitelty. Harva se päivä terveydenhoitajan vastaanotolle tulee nuori nainen, joka itkua tuhertaen ei osaa selittää, kuinka tässä nyt näin kävi. Siinä elämä muuttuu, ja nuoruus on takana. Mutta Jeesuksen äiti kuuntelee enkelin viestiä Jumalalta ja saa hämmennykseltään sanotuksi: ”Tapahtukoon minulle, niin kuin sanoit, olen Herran palvelijatar.”

Raamatun kertomuksessa ei elämöidä Marian kohdalolla eikä alennuta selittelemään huhupuheita Marian salarakkaasta tai kertomaan yksityiskohtia. Pyhä Henki tuli hänen ylleen, ja Korkeimman voima verhoi hänet. Siinä se: uskon pyhä salaisuus, Jumalan ihme, pelastuksen sanoma. Enkeli siinä tarvittiin asi-
alle, että Maria edes jotenkin asian olisi sulattanut. Hän hämmentyi, vaan ei paennut, kyseli eikä kiukutellut, pohti asiaa ja ymmärsi olevansa Jumalan välikappale.

Maria puhkesi kiittämään Jumalaa. Jumalan kansan jäsenenä hänelle alkoi valjeta, että ennustukset kävivät toteen. Jumala oli kuin olikin uskollinen. Varmaan Maria mietti, pitkö sen juuri hänen kauttaan tapahtua. Silti hän suostui. Ja totta se on: kaikki sukupolvet ovat ylistäneet Marian ihmettä. Me luterilaiset kiitämme vähän vaimeammin, mutta silti vakaasti. Yhdessä kristikunnan kanssa kumarramme uskon pyhää salaisuutta ja kiitämme Jumalaa, joka antoi meille Vapahtajan neitsyestä. Emme ymmärrä, emme käsi-
tä, mutta tartumme ihmeeseen tämän armottoman ajan keskellä: ”Maria, Herran piikanen, Kyrie eleison.”

Esa Löytömäki

Kirjoittaja on Forssan kirkkoherra.

Merkkipäivät

Tauno Hurskainen täyttää 80 vuotta sunnuntaina 2.4. Turengissa. Entinen koti Kurkijoella.

NIMIPÄIVÄT

pe 24.3. Gabriel, Kaapo, Kaappo, Kaapro
la 25.3. Aija
su 26.3. Manu, Manne, Immanuel, Immo
Kesäaika alkaa
ma 27.3. Sauli, Saul
ti 28.3. Armas
ke 29.3. Jouni, Joni, Jonne, Jonni, Joona, Joonas
to 30.3. Usko
pe 31.3. Irma, Irmeli
la 1.4. Raita, Pulmu
su 2.4. Pellervo
ma 3.4. Sampo, Veeti
ti 4.4. Ukko
ke 5.4. Irene, Irina, Ira, Iro
to 6.4. Ville, Vilho, Vilhelm, Viljami, Vili

Kuolleita

Rakkaamme

Aune Kyllikki PELTOLA

o.s. Torvinen

* 30.7.1925 Kurkijoki

† 17.2.2006 Loimaa

Syvästi kaivaten

Marjut ja Keijo

Kimmo ja Asta

Veijo, Anu, Veeti ja Vilma

Arja ja Matti

Eija ja Veli-Matti

Ville-Pekka

Kalle ja Annika

Vesa ja Anu-Kaisa

Sukulaiset ja ystävät

Sä lähdit –
vaan oot lähellämme
tuhansin siten meihin liittyen.
Ja kotihin,
ja liki sydäntämme,
jää kaikki askelten rakkaiden.

Siunaus toimitettu omaisten ja ystävien läsnä ollessa.
Lämmin kiitos kaikille osanotosta.

Tapahtumia

Hiitola-säätiö

järjestää Varttuneen Väen Virkistysleirin

Porin seurakuntayhtymän kurssikouluksessa (Silokallio) 22.-27. toukokuuta 2006. Leirille voivat hakea kaikki yli 65-vuotiaat Hiitolassa 1939 vakituisesti asuneet henkilöt. Ensikertalaiset etusijalla. Ilmoittautumismaksu on 35 €. Kirjallisissa vapaamuotoisissa hakemuksissa tulee selvittää nimi (myös tyttönimi), syntymäaika ja kotikylä vuonna 1939 sekä nykyinen osoite ja puhelinnumero. Hakemukset pyydetään lähettämään 19.4. mennessä osoitteeseen: Kari Rajainmäki, Kullaantie 700, 32860 Korkea-
joja tai sähköpostilla kari.rajinmaki@pp.inet.fi. Leirille valitut saavat kirjallisen kutsun 28.4. mennessä.

Porissa 14.3.2006

Hiitola-säätiön hallitus

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättoaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Missä Lapin kunnassa sijaitsee Äkäslompola-nimiset kylä ja järvi?
2. Kuka murhasi Yhdysvaltain presidentti John F. Kennedyn?
3. Missä maassa sijaitsee Thule, jossa on amerikkalainen lentotukikohta?
4. Miten kuuluu kristinuskon kymmenestä käskystä seitsemäs?
5. Jos sairaus on krooninen, niin millainen se on?
6. Kuka näytteli alikersantti Lahtisen roolin Edvin Laineen Tuntemattomas-
sa sotilaassa?
7. Missä kuussa vietetään Ruotsin kansallispäivää?
8. Mikä on pinta-alaltaan Afrikan suurin valtio?
9. Kuka sijoittui kolmanneksi Yleisradion järjestämässä Suurin suomalainen –äänestyksessä?
10. Mihin maahan Englannin kanaalin alittava rautatietunneli Englannista johtaa?

Sanan Voimaa

24.3. Juuri sitä, mikä on kadonnut, Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan. Matt. 18:11
25.3. Älköön sydämenne olko levoton. Uskokaa Jumalaan ja uskokaa minuun. Joh. 14:1
26.3. Me harhailemme eksyneinä kuin lampaat, jokainen meistä kääntyi omalle tielleen. Mutta Herra pani meidän kaikkien syntivelan hänen kannettavakseen. Jes. 53:6
27.3. Kun hetki koitti, Jeesus kävi aterialle yhdessä apostolien kanssa. Hän sanoi heille: ”Hartaasti olen halunnut syödä tämän pääsiäisaterian teidän kanssanne ennen kärsimystäni.” Luuk. 22:14-15
28.3. Ja Jeesus huusi kovalaa äänellä: ”Isä, sinun käsiisi minä uskon henkeni.” Tämän sanottuaan hän henkäisi viimeisen kerran. Luuk. 22:14-15
29.3. Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi

iankaikkisen elämän. Joh. 3:16
30.3. Jumala on herättänyt kuolleista Herran ja on voimallaan herättävä meidätkin. 1 Kor. 6:14
31.3. Jeesus sanoi hänelle: ”Sinä uskot, koska sait nähdä minut. Autuaita ne, jotka uskovat, vaikka eivät näe.” Joh. 20:29
1.4. Onnellisia ne, jotka elävät vanhurskaasti, jotka aina tekevät niin kuin oikein on. Ps. 106:3
2.4. Jos olemme uskottomia, hän pysyy silti uskollisena, sillä omaa olemustaan hän ei voi kieltää. 2. Tim. 2:13
3.4. Siunattu on se mies, joka luottaa Herraan ja panee turvansa häneen! Jer. 17:7
4.4. Anna meille tänä päivänä jokapäiväinen leipämme. Matt. 6:11
5.4. Mutta oikeus virratkoon kuin vesi ja vanhurskaus kuin ehtymätön puro. Aam. 5:24
6.4. Hän sanoi heille: ”Menkää kaikkialle maailmaan ja julistakaa evankeliumi kaikille luoduille.” Mark. 16:15

Kokouksia

Mustialan yhteismetsän osakaskunnan

VARSINAINEN KOKOUS

pidetään maanantaina 3.4.2006 alkaen klo 10.00 Loimaan Seudun Osuuspankin kokoustiloissa, käynti Väinämöisenkatu 6 B ovesta. Kokouksessa käsitellään ohjesäännön 6 §:n määräämät asiat sekä päätetään osakaskunnan ohjesäännön 40 §:n muuttamisesta siten, että luovutettavissa olevan yhteismetsäosuuden alaraja nostetaan 1000 osuudesta 2000 osuuteen. Tullakseen hyväksytyksi mahdollisessa äänestyksessä se vaatii + enemmistöstä äänestykseen osaa ottaneiden äänistä.

Hoitokunta

Muistettavaa

Varsinais-Suomen Marttojen järjestämä kahvikoulutus (osallistuminen 15 +) Kyrössä Elisenvaaran koulukeskuksessa ti 28.3. klo 18.

Rummunsuon marttakerho kokoontuu ke 29.3. klo 12 Aunella. Yhteislähtö Kalevalankadulta klo 11.45.

Loimaan Seudun Karjalaseura ry:n kevätkokous ke 29.3. klo 18 Kurkijokelaisen toimituksessa, Koulukuja 7, Loimaa.

Varsinais-Suomen Martat. Taide-lauantai aasialaisella teemalla la 1.4. klo 10-16 Turun ammatti-instituutissa, Tommilankatu 24, Turku.

TKN esittää A.Aallaksen kirjoittaman ja Mira Niittymäen ohjaaman näytelmän **Kodin onnea**. Ensi-ilta la 1.4. klo 18.00 (Huom. Ei ole aprillia!) ja ti 4.4. klo 19.00. Turun Karjalatalolla, Itäpellontie 2. Tied. H. Aro 040-703 3120 (ei virka-aikaan). Tervetuloa!

Perheutisia

Pöytyän Kyrössä täytti viikko sitten eli 17.3. ohtalahtelainen **Risto Hartikka 84 vuotta**. Kuvassa mukana morsian 55 vuoden takaa. Sirkka Kallioinen ja Risto Hartikka vihittiin 10.3.1951. Nyt oli siis vuorossa smaragdi-hää.

Pulkkamäessä

Aurinko paistaa, ja lunta sataa, toivomme pienet ei sisällä makaa. Pulkkamäessä iloa riittää, jokainen haluaa pitkälle kiittää. Vauhti on kova, ja pulkka luistaa. Mitähän se äiti isille kuiskaa?

Aino Koppi

Kevät – lämpöinen

Tule lailla tuulen keväisen hyväillen pintaa posken. Raapaise syövereitä sydämen, avaa lukot – elämään uuteen, että voisin lailla muuttolinnun tulla syliisi lämpimään, kertoa matkastani elämän luottaen kauniiseen, hyvään kuin Luojan luoma keväinen luonto.

Ulla

Hymyä huuleen

Huolet haihtuivat

”Äiti hei, muistaksä, kuinka sä aina pelkääit, että mä hajotan sen olohuoneessa olevan kristallimaljakon, kun mä leikin sisällä?”

”Kyllä. Miten niin?”

”No, nyt sun ei enää tarvitse pelätä!”

Anja

Eija Kureen kynä kertoo

Kolme kertaa ko valehtelloo, nii koht uskoo itsekkii.

Murresanoja

Viime numerossamme 10-11/10.3.2006 yritimme muistella kurkijokelaisia murresanoja ja –ilmaisuja. Nämä sanat on muistiin kirjannut Pauli. Ja oikeat vastaukset ovat

1. vanunki = ohut rautalanka, 2. kirassi = valopetrooli, 3. vilkka = talikko, 4. vitija = ketju, 5. kapusta =

puukauha, 6. utala = ahkera, 7. jamakka = vahvaa piimää, 8. korva karvehtii = kuulla väärin, 9. käi läsimää = sairastui, 10. purtsa = esimerkiksi puolukan survonnassa mainio survin.

Seuraavien 10 murreilmaisun selitykset löydät Kurkijokelaisen 7.4. ilmes-tyvästä numerosta.

1. on kapellus
2. äijimys
3. kotvittii
4. povota
5. juska
6. räppänä
7. opotta
8. salkievä
9. niipotniekka
10. tessittävä

Turun Karjalainen Näyttämö
Kodin onnea

Kodin onnea –näytelmän näyttelikatrasta: ”rouva Lempi Joikunen” Anne Elonen (vas.), ”lehtivalokuvaaja” Tuula Ahtiainen, ”naistenlehden toimittaja” Eeva-Liisa Kinnunen, ”Vilje, naapuri” Esko Susi ja ”Verner Joikunen” Harry Harjula.

Turun Karjalaisella Näyttämöllä ensi-iltaansa valmistuu A. Aallaksen kirjoittama pienoisnäytelmä **Kodin onnea**. Rakkaus, onni ja arki on vaikea yhtälö, jonka eteen on tehtävä työtä. Parisuhdetta saattavat vaikeuttaa naisen ja miehen eri kieli ja ajatustavat, ajatus siitä, mitä muut meistä ajattelevat sekä ajatus siitä, että naapureilla on kaikki paremmin, myös avioelämässä.

Mitä onni sitten oikeasti tarkoittaa? Tässä pienoisnäytelmässä saamme kurkistaa erään perheen elämään, johon yllätysvierailu tuo runsaasti lisäväriä. Arjen harmautta sävyttävät muistot ensitapaamisesta, häämatkasta, kanarialinnuista ja yhteisistä harrastuksista.

Näytelmässä **Kodin onnea** voi ja saa samaistua miehen ja naisen rooliin. Ja muistathan, sinä itse olet oman onnesi seppä, kuitenkin.

Näytelmän on ohjannut Mira Niittymäki. Ensi-ilta on la 1.4. klo 18. Muut esitykset ovat tiistaisin 4.4., 25.4. ja 9.5. klo 19. Esitykset ovat Turun karjalatalolla, Itäpellontie 2, Turku. Yhteyshenkilö Helena Aro, puh. 040-703 3120 (ei virka-aikaan).

Hiitolan Pitäjäseuran 38. toimintavuosi

Vuoden 2005 hallitus

Puheenjohtaja Jouko Hämäläinen, varapuheenjohtaja Teuvo Savolainen, sihteeri Raija Laaksonen, rahastonhoitaja Milja Peltomaa ja jäsenet Eino Ahokas, Terttu Ketola, Aila Nieminen, Leena Peltomaa, Sinikka Rajainmäki, Airi Ruotsalainen sekä varajäsenet Väinö Bragge, Veijo Sinkkonen ja Ari Vihavainen. Hallitus kokoontui toimintavuoden aikana kahdeksan kertaa käsitellen 70 pykälää.

Jäsenet

Toimintavuoden päättyessä oli seurassa 268 jäsentä 54 eri kunnan alueelta, heistä 3 oli ainaisjäseniä. Seuraan liittyi 42 uutta ja erosi 3, lisäksi yhden jäsenen evakkotaival päättyi.

Ikäjakautuma oli 2,5-vuotiaasta 89-vuotiaaseen. Jäsenmaksu oli 9 euroa varsinaiselta jäseneltä ja 18 euroa kannattavalta jäseneltä. Jäsenasioiden hoitajana toimi Raija Laaksonen.

Tarinaillat

Tarinaillat vietettiin eri teemojen merkeissä 9 kertaa. Osallistujia yhteensä 576 henkilöä, eli keskimäärin 64 henkilöä iltaa kohti. Tammikuussa aloitimme uuden toimintavuoden perinteisesti hengellisellä tarinaillalla, jossa vieraanamme oli kirkkoherra Kari Penttinen.

Helmikuussa Kari Rajainmäki vei meidät videoesityksellään Hiitolan kunnille kunnalle. Maaliskuusta iltaa vietettiin 65 vuotta aiemmin päättyneen talvisodan muistoissa vieraanamme majuri evp. Antti Pekola. Huhtikuussa ri-

koskomisario Juha Joutsenlahti esitelmöi meille turvallisuuteen liittyvistä asioista, ja kevätkauden tarinaillat päätettiin toukuu-kuussa, jolloin myös kalkatettiin syväme halust.

Syyskausi alkoi Sirkka Pöystin vierailulla. Hän kertoi mökkiläisenä viettämistään kesistä Hiitolassa.

Lokakuussa Sirkka-Liisa Nylander tuli tarinoimaan Hiitolaan liittyvistä asioista.

Marraskuun tarinaillalla meillä oli vieraita Nuijamaalta. Heillä olikin mieluinen tuliainen, sillä Nuijamaan seurakunnassa palvelut, viimeaikoina jo pois käytöstä ollut Hiitolan kirkonkello pääsi arvoiselle paikalle Noormarkussa. Kirkkoherra Irma Kalke luki juhlallisen luovutuskirjan tarinaillalla, kellon vastaanotti Noormarkun seurakunnan kirkkoherra Kari Penttinen. Joulukuussa vuoden viimeistä tarinaillaa vietimme pikkujoulutunnelmissa.

Juhlat

Äitienpäiväjuhlaa vietettiin seurakuntakeskuksessa, ja siihen osallistui 84 henkilöä. Täytekakukahvien jälkeen kukitettut äidit sekä muut juhluvieraat saivat nauttia upeasta lasten ja vähän varttuneempienkin esittämästä ohjelmasta. Juhlan juonsi Teuvo Savolainen.

Hiitolan Pitäjäjuhlaa vietettiin perinteisesti elokuun ensimmäisenä viikonloppuna. Ensimmäinen tapahtuma eli Karjala-tietokantasäätiön esittelytilaisuus pidettiin Porin yliopistokeskuksessa, ja sen isäntänä toimi Hiitola-säätiö.

Iltamia vietettiin Ulvilan Nuorisoseurantalolla. Perinteisen ohjelmaosuuden jälkeen tanssittiin Tarmon tahdissa.

Sunnuntaiaamuna kokoontuivat juhluvieraat Keski-Porin kirkossa pidettyyn messuun. Saarnan piti kirkkoherra Kari Erkkola, ja kanttorina toimi Juhani Kemppainen. Messun jälkeen kunnianosoitus ja kukkatervehdys Sankarivainajien ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkeillä.

Pääjuhlaan Palmgren-opistolle saapuivat juhluvieraat jo hyvissä ajoin ennen juhlan alkamista keritäkseen vaihtamaan kuulomisia tuttuja kanssa. Ohjelma oli korkeatasoinen, ja se alkoi komeasti Ulvilan torvisoitto-kunnan esityksillä. Pitäjäseuran puheenjohtaja Jouko Hämäläisen tervehdyksen jälkeen saimme vastaanottaa Porin kaupunginjohtajan Aino-Maija Luukkosen tervehdyksen.

Juhlapuheen piti Karjalan Liiton toiminnanjohtaja Hannu Kilpeläinen. Nuoren keski-ikäisen näkökulmasta katsoen oli Leena Peltomaa mielenkiintoista sanottavaa. Vihteestä huolehtivat viulutaiteilija Titeliacovache-Pana säestäjänä Vesa Formunen. Yleisö palkitsi upean musiikkiesityksen mahtavin suosionosoituksin.

Meitä viihdyttivät myös kuoro Laatokan Laulajat, lausuntataiteilija Sirkka-Liisa Laaksonen, Evakot sekä Arvi Heinonen hauskalla pakinallaan. Päätösnä lausui Hiitola-säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja Sirkka-Liisa Nylander.

Juhlissa kukitettiin Karjalan Liiton kultaisen ansiomerkin saaneet Hiitolan Pitäjäseuran jäsenet Mauri Lankinen, Sirkka-Liisa Nylander ja Milja Peltomaa. Hannukaisen sukuseuran edustajat Raimo, Toivo ja Pauli Hannukainen luovuttivat tilaisuudessa julkistetun sukuseuransa kirjan Hiitolan Pitäjäseuralle. Juhlan juonsi Salla Lankinen. Yhteensä eri juhlapahtumiin osallistui noin 550 henkilöä.

Kotiseutumatkat

Pitäjäseuran toimesta tehtiin neljä Hiitolan matkaa vieden juurilleen yhteensä noin 130 henkilöä. Viimeaikoina nuorten lisääntynyt kiinnostus niin matkoihin kuin sukututkimukseenkin antaa uskoa karjalaisen perinteen säilymiseen.

Kotiseutumattojen yhteydessä toimitettiin humanitaarisena apuna Hiitolaan runsaasti uusia lasten kenkiä, lisäksi useita laatikollisia käytettyjä lasten vaatteita ja leluja jaettavaksi tarvitseville. Viemisinä oli myös runsaasti sairaalatarvikkeita. Hiitolan sairaalan lopettamisen vuoksi toimitettiin avustuslähetyksi Kurkijoen sairaalaan. Myös muita tavaraeriä toimitettiin tarvitseville.

Retket

Toukokuussa järjestettiin retki Karviaan, jossa osallistuttiin kirkkopyhään. Tuntuikin mukavalta Karvian kirkossa kulkea aikanaan Hiitolan kirkossa palvelutta käytävämattoa pitkin. Kahvitustilaisuudessa monet tapasivat evakossaajia tuttujaan. Ruokaile-

Toukokuun tarinaillalla herrasteltiin hienoissa ja hauskoissa hatuissa. Arvo Koppi tyylikkäänä. (Arvatenkin on käyty Ainon kaapilla.)

massa retkeläiset kävivät hiitolaisjuurisen Kirsti Tupalan emännöimässä Loma Raisossa. Osallistujia retkellä oli 34.

Elokuussa tehtiin retki Tuorilaan Anne (o.s. Riikonen) ja Harri Hirvikosken tilalle. Siellä tutustuimme paikkoihin, söimme maukasta kotiruokaa ja vietimme kaunista kesäpäivää pienen ohjelman myötä. Osallistujia 63.

Pikkujouluretki suuntautui Helsinkiin Karjalatalolle, jossa osallistuimme Hiitolan, Kurkijoen, Kaukolan ja Kirvun yhteiseen joulujuhlaan. Tunnelma olikin mukavan jouluinen niin matkalla kuin perilläkin. Osallistujia 30.

Urheilu ja kalastus

Karjalan maratonissa Lahdessa saavutti Hiitolan Pitäjäseuraa edustanut Ari Vihavainen parhaan mahdollisen tuloksen ollen koko kisan voittaja. Lisäksi Ari tietysti voitti myös oman sarjansa. Myös 70-vuotisten miesten sarjan voitti "Hiitolan poika" Pentti Kukkonen. Ari Vihavainen on myös muista kilpailuista saavuttanut lukuisia voittoja.

Myös kovia kalamiehiä ja naisia on seurassamme. Piirin järjestämässä pilkkikilpailussa sijoittui joukkueemme kolmanneksi. Henkilökohtaisessa kisassa Armi Savolainen sijoittui toiseksi.

Pitäjäseura järjesti myös pilkki- ja onkikilpailut. Pilkkikilpailut voittivat muhkeilla saaliillaan Armi ja Kauko Savolainen. Molempien repuista löytyi melkein 15 kg kaloja.

Rannalta onginnan kisassa voittajaksi tulivat Jouko Ijäs ja Sari Latva-Valkama. Laatokalla Kalakurkien järjestämässä pilkkikilpailussa Raija Laaksonen voitti naisten sarjan, Viljo Ylönen sai sarjassaan tyytyä pronssiin. Myös onkikilpailuihin Laatokalla

osallistuttiin syksyllä, silloin tosin huonommin tuloksin.

Muu toiminta

Järjestettiin piiraiden leipomisen opetusta. Tarjottiin Silokallion leiriläisille makeiset piiraskohvit ohjelmatuokion kera. Oikaistiin talkoilla Keski-Porin kirkkopuistossa olevan Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkin edustan laatoitus.

Jo aiemmin tehdyn aloitteen ja vuonna 2005 käydyn kirjeenvaihdon ja puhelin-kontaktien tuloksena lainassa ollut Hiitolan kirkonkello saatiin palautumaan Nuijamaan seurakunnasta Noormarkkuun, siellä olevien muiden Hiitolaisten kirkkokalleuksien kanssa säilytettäväksi. Kirkonkellon juhlallinen luovutustilaisuus oli Noormarkun seurakuntakodissa.

Kynttilät syttyivät menneiden sukupolvien muistoksi. Järjestettiin neljäntenä adventtina pienimuotoisen tilaisuus Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä. Tapahtumassa mukana 37 henkilöä. Muistomerkillä sytyttiin seuramme toimesta kynttilät myös pyhäinpäivänä, itsenäisyyspäivänä ja jouluna.

Osallistuttiin Lahdessa Karjalaisten kesäjuhlien eri tilaisuuksiin sekä juhlakulkeeseen. On myös osallistuttu lukuisiin muihin Karjalan Liiton, Karjalaisseurojen Satakunnan Piirin ja eri karjalaseurojen järjestämiin tapahtumiin.

Harrastustoiminnan puitteissa kuuluu useita jäseniämme Laatokan Laulajat kuoroon. Lähetettiin lukuisia lehtikirjoituksia Karjalaan, Kurkijokelaiseen ja myös muihin lehtiin. Seuralle hankittiin kopiokone.

Evakot

Lauluryhmä Evakoilla oli vilkas vuosi, jonka aikana kokoonnuttiin 14 kertaa laulelemaan ja harjoittele-

Pienenä tyttönä, pienenä tyttönä... "Evakkotytöt laulamassa kesäretkellä 20.8. Tuorilassa, jossa vietimme Anne ja Harri Hirvikosken tilalla rattoisaa syyspäivää hyvän ruuan ja mukavan yhdessä olon merkeissä.

maan. Lisäksi oli 11 esiintymistä mm. ruokapidoissa, äitienpäivillä, sukujuhlassa, kirkkopyhässä, kesäretkellä, kotiseutumatkalla, pitäjäjuhlissa, iltamissa, tarinailloissa sekä Silokallion leirillä. Lauluryhmä kävi pitämässä myös kahvikonsertin Diakonialaitoksen veteraanikodissa.

Huomionosoitukset

32 jäsentämme täytti tasakymmeniä, seura onnittelee heitä korkein. Muistimme merkkipäivänä Hiitolastandaarilla Teuvo Savolaista. Mauri Lankiselle myönnettiin ja luovutettiin anomamme Karjalan Liiton kultainen ansiomerkki.

Onnittelimme myös 70-vuotiaasta hiitolaissyurista Leineperin Marttayhdistystä. Seuramme entinen pitkäaikainen sihteeri Kauko Pentikäinen kulki evakotiensä päätökseen, seuramme esitti osanottonsa. Lisäksi lähetetty kaksi korttia jäseniimme läheisten poismenon johdosta.

Seurallamme on kunnia olla Karviaan vuonna 2005 perustetun Karjalaseuran kummiseurana. Perustamistilaisuudessa lahjoitimme pienen pesämunan uudelle seuralle.

Tunnustusta seuralle

Saimme vastaanottaa tunnustusta vuoden 2004 toiminnasta. Piirin toimintakilpailuissa seuramme sijoittui nyt jo kolmannen kerran peräkkäin ensimmäiseksi. Karjalan Liiton valtakunnallisessa toimintakilpailussa seuramme sijoittui toiseksi sarjassa 200-300 jäsentä.

Toimintapisteitä keräsimme yhteensä 518.

Kiitokset

Lämpimät kiitokset seuramme saamasta taloudellisesta tuesta Hiitola-säätiölle, Suodenniemen Säästöpankille sekä Porin Seudun Osuuspankille. Suurkiitos myös kaikille ohjelmansuorittajille, seuran emännille ja kaikille teille, jotka työpanoksellanne olette olleet mukana seuran toiminnassa.

Kiitoksista suuri osa kuuluu myös teille kaikille, jotka olette osallistuneet järjestämiimme tapahtumiin, kiitos myös lahjoittamistanne lukuisista kilpailu- ja arpavoitoista. Me kaikki yhdessä olemme olleet vaikuttamassa seuramme hienoon menestykseen. Kiitos!

Hallitus

Vuosikokous Mellilässä

Mellilän Karjalaiset ry piti vuosikokouksensa sunnuntaina 19.3. Leena ja Martti Meskasen kodissa. Paikalla olivat melkein kaikki aktiivikarjalaiset eli 11 henkilöä. Koska lumimyrsky oli kuin ennen vanhaan, eivät ihan kaikki olleet uskaltautuneet tien päälle.

Ensin nautittiin kahvia monenlaisten herkkujen kera ja sitten päästiin pääasiaan. Kokous on kokous, ja se hoidettiin taiteen sääntöjen mukaan. Puheenjohtaja Martti Meskanen käy usein piirikokouksessa verezstämässä kokoustaitojaan, vaikka kyllähän ne ovat hallussa kaiken kaikkiaan. Kokouksen avaus, järjestäytyminen, työjärjestys, kaikki tuo tapahtui rutiinilla.

Toimintakertomus kirvoitti keskustelun, kun si-

teeri oli unohtanut siitä yhtä ja toista. Kaikki kirjattiin muistiin, ja puhtaaksikirjoitetussa kertomuksessa ne kaikki ovat mukana. Toinen merkittävä aihe oli edellisen talousarvion toteutuminen ja uusi talousarvio. Keskustelun jälkeen päästiin myöntämään hallitukselle tilintarkastajien eli Raija Häklin ja Aulis Lankisen puoltama tili- ja vastuuvapaus.

Kuluvan vuoden toimintasuunnitelmaan sovittiin, kuten ennenkin, muistamiset syntymäpäiville ja hautajaisissa, kesäretket, Mellilä-päivät, Kurkijoki-juhlallat, mahdollisiin naapurikarjalaseurojen juhliin osallistumiset, piiri- ja liittokokoukset. Sitä rataa.

Henkilövalinnoissa valittiin kaikki entiset: puheenjohtaja Martti Meskanen, varapuheenjohtaja

Matti Ristolainen, sihteeri Sirkka Lukka, rahastonhoitaja Kaarina Sikiö. Tarkistetun johtokunnan jäsenet: Anja Koskinen, Jorma Lankinen, Eila Rantala, Kerttu Lahtinen, Raimo Sikiö, Keijo Torikka, Tuula Mielonen ja Tuomas Lankinen.

Tärkeänä keskustelunaiheena oli karjalaseurojen uusien sääntöjen haltuunotto ja omaksuminen. Päätettiin ottaa käyttöön uudet säännöt. Sitä varten on pidettävä uusi kokous, joka on sunnuntaina 9.3. klo 18 Mielosella.

Kun kokouksen päätösanat oli lausuttu, emme jääneet enää seurustelemaan, vaan ryntäsimme jonnossa lumimyrskyyn. Ja hyvin kävi: kukaan ei sortunut kinokseen.

Sirkka Lukka

Mellilän karjalaisilla tarinapäivä Loimaalla

“Hoasteltavvoo“ riitti koko iltapäivän ajaksi Mellilän karjalasilla, jotka lähes 20 hengen joukkona tulivat tarinoimaan Loimaalle Airi ja Arvi Heinosen kutsumana. Tilaisuuden erityisenä vieraana oli Markku Laurinen, joka kertoi omakohtaisia muistojaan evakoiden saapumisesta Mellilään. Hän valotti myös sotien jälkeisten vuosien laajempia yhteyksiä ja näköaloja asutustoimintaan.

Markku Laurisen sanoma oli se, että Suomessa hoidettiin karjalaisten asia esimerkillisellä tavalla, yhteisvastuulla vaikka yksityisten maanomistajien maanluovutus joissakin tapauksissa vähän närästikin.

-Millään muulla toimenpiteellä ei olisi saatu maata samanlaiseen nousuun. Elintarvikepula poistui muutamaa vuotta, ja karjalaiset toivat

mukanaan uutta eloa ja yritteliäisyyttä kautta maan, myös Mellilään ja Loimaan seudulle. Omilta kouluajoiltani muistan, että karjalaiset pärjäsivät hyvin sekä opitunneilla että urheilussa. Joskus me paikkakuntalaiset olimme jopa kateellisia, kun karjalaiset voittivat aina hiihtokilpailut. Heillä oli koulussa jopa paremmat eväät piirakoineen, joita me pyrimme vaihtamaan omiin eväisiimme, muisteli Markku Laurinen.

Tarinatilaisuus aloitettiin laulamalla “Jo Karjalan kunnailla lehtii puu“. Talon isäntä toivotti vieraat tervetulleeksi pakonoiden Kurkijoen murteella. Sirkka Lukka lausui karjalaisaiheisia runoja ja välillä tarinoitiin yhteisesti. Varsinkin Markku Laurisen esitys kirvoitti erittäin vilkkaan keskustelun. Keväisen iltapäivän voideta kuluneen varsin rattoisasti yhdessäolon merkeissä.

AH.

Sorri Nimi, joka 66 vuotta sitten sai aikaan pienen ihmeen

Elettiin Talvisodan rauhansolmimisen jälkeisiä päiviä. Oli annettu muutama vuorokausi ”armonaikaa” meidän luovutetun alueen asukkaiden pakata tavaramme ja lähteä evakoon. Asuimme Laatokan länsilaidalla, jota ei rintamalinja ollut uhannut. Mutta mekin menetimme koti-seutumme.

Kotini oli Elisenvaarasaa, opettajaäitini ja minun; olin 15-vuotias. Myös Toini-tätini asui silloin meillä, mutta hän oli lottakomenuksella, mistä häntä odotelimme kotiin. Talomme ei ollut tuhoutunut pommituksissa, joten se oli evakuoitavissa. Mutta millä voimilla? Meitä oli siis kaksi naista (ja yksi ehjä polkupyörä!). Tavarat olisi pitänyt saada kilometrin päähän radan varteen. Pakkasimme hiljaisina liinavaatteita, kirjojakin.

Äkkiä pihaltamme alkoi kuulua sotilaiden ääniä, näkyi väsyneitä miehiä suksilla, tulivat Kannaksen suunnalta. Pyytäessään juomavettä joku luutnantti sen huomasi: ulko-ovessamme oli kaksi nimikilpeä, joissa nimet Hukkanen ja Sorri.

”Onko tämä majuri Sorrin koti?” huudahti mies. Kun miehet kuulivat, että tässä olivat asuneet *Teppo Sorrin* sisaret, he ihmettelivät, ettei kotia oltu alettu

vielä tyhjentää ”jonnekin”. Äiti selitti tilanteen: kello-seppänaapurista ehkä tulisi apua, mutta eipä ollut kuluneuvoa.

Asemakylä oli jo hiljentymässä. Silloin alkoi taapahtua, eikä Sorrin maine Taipaleenjoella ollut vähäisin syy! Illansuussa pihamme ilmestyi sodan koettelemat mies, hevonen ja reki. Taisimme itkeä ilosta, kun nostelimme laatikoitamme rekeen.

Lähdin mukaan asemalle, oppaaksi sotilaille, jonka suomi oli puoleksi pohjanmaanruotsia. Hän ei ollut enää nuorukainen, mutta auttoi parhaansa mukaan. Kiitokseksi yritin muistella joitain ruotsin sanoja.

Olimme saaneet tiedon tyhjästä tavaravaunuista, ja ne meille neuvottiin. Teimme kolme matkaa, ilta alkoi pimetä. Sotilas ja minä olimme palaamassa reki keveänä, kun äkkiä kirkas tähti lensi – ja minä osoittelen: ”Stjärnan flyger, vi kan hoppas, hoppas (Tähti lentää, me voimme toivoa).”

Toini-tätikin ehti tulla viime hetkinä, kun koti ehdottomasti oli jo jätettävä. Olimme tietysti sanomattoman kiitollisia auttajillemme. Itse pääsimme junan tungoksessa seisten Parikkalaan.

Meillä oli nyt muutama patja ja peite, pöytä ja tuoleja sekä ”aarrearkku” täynnä taloustavaroita. Puoli salaa olin sujauttanut vaatteiden joukkoon lempikirjojani, pari nukkeakin. Jälkikäteen tuli vielä joitain huonekaluja, tien varrelta evakuointiautoihin tempaistuja. Pääsy uuden elämän alkuun – kiitos Sorri-nimen – oli nyt omin voimin mahdollista.

Helsingissä 13.3.2006 muisteltua

Hellikki Mattlar
o.s. Hukkanen

”Montako ilmansuuntaa on?” opettaja kysyi Pikku Kallelta. ”Seitsemän.” ”Väärin, niitä on kahdeksan”, opettaja tokaisi. ”Mutta... näin, kun kaverini söi lounaan”, Pikku Kalle ihmetteli.

Vaimo palauttaa auton avaimet miehelleen ja sanoo: ”Minulla on sekä hyviä että huonoja uutisia. Kummat haluat kuulla ensin?” ”Vaikka ne hyvät ensin”, vastaa mies. ”Autosi turvatyyny toimii.”

Kallea ei juuri näkynyt sunnuntaisin kylän kirkossa. Hän istuskeli mieluummin kapakassa tuopin ääressä. Pappia se huolestutti, ja hän sanoikin Kallelle: ”Minusta tuntuu, että me emme tapaa toisiamme taivaassa.” Kalle kynsäisi hölmistyneenä korvallistaan: ”Ai jaa. Mitäs pahaa se pappi on sitten tehnyt?”

Juolaht mieleheini...

Kevään merkit

Keväisin me lapset aloimme aina tutkiskella innoissamme kevään merkkejä. Mielenkiinto kohdistui monenlaisiin asioihin. Ihan ensimmäiseksi alettiin tarkkailla, minkä ojan pientareella kasvaviin pajuihin tulisi eniten pajunkissoja. Olihan itsestään selvää, että niitä tarvittiin palmusunnuntain virpomisreissuja varten.

Tietenkin etukäteen suunniteltiin, keitä piti mennä virpomaan. Aika monta virpovitsaa tarvitiinkin.

Mielenkiintoa herättivät myös räystäisiin ilmestyneet jääpuikot, jotka kevät-

auringon lämmittäessä pitenivät ja pitenivät. Houkutus oli suuri, ja joskus keppien kanssa kolistettiin jääpuikkoja irti ja saatiin ”jäte-löä”. Puikkoja imeskeltiin, vaikka lienevät aikaihmiset olleet sitä mieltä, ettei niin saanut tehdä. Mitenkähän lienee ollutkin tosi lyhyt se muisti noiden kieltojen suhteen.

Ensimmäiset pälvet myös houkuttelivat kokei-

lemaan ”kesää”. Mitäs siinä: kengät ja sukat pois jalosta ja siinä sitä sitten seisottiin varpaita kipristellen ”kesässä”.

Mielenkiintoa herättivät myös lumen alta paljastuvat muurahaispesien kyljet. Joskus piti ihan tikulla tökkiä, että olisi saatu muurahaisia ilmestymään näkyviin. Joskus jopa onnistuttiin. Joskus piti odotella lämmintä kevätpäivää, niin

jopa alkoi muurahaispesän iloinen vilinä.

Kevään edistyyssä alettiin odotella ensimmäisten sinivuokkojen aukeamista. Ainakin meidän kylässä oli hyviä sinivuokkopaikkoja. Äitienpäivänä koululla juhlassa kukitettiin kaikki äidit rintapieleen laitettavalla pienellä sinivuokkonipulla.

Myös muuttolintujen saapumista seurattiin. Varsinkin sitä, ilmestytvätkö kottaraiset pönttöihin, joita pihapuihin oli niitä varten laitettu. Ihmeteltiin myös sitä, kun mummo sanoi tunnistavansa edellisen kesän lintujen palanneen entisiin pönttöihinsä pesimään.

Talviturkki piti myös riisua mahdollisimman aikaisin. Joskus jopa jäälauttoja rannasta pois tieltä potkiskellen. Puuhaa riitti, ja mielenkiintoista seurattavaa oli mahdottomasti.

Terttu Ketola

TV 1:ssä 9.4. kello 21.15

Vaiettu murhe-näytelmä

TV-dokumentti ”Vaiettu murhenäytelmä” on rankka kertomus sodasta viattomien siviilien näkökulmasta. Suomen tuhoisimmassa ilmapommituksessa Kurkijoen Elisenvaaran risteys-asemalla kuoli vajaassa neljänestunnissa ainakin 134 ihmistä. Suurin osa, noin 110, heistä oli siviilejä.

Tuhon kohteeksi joutui erityisesti räisäläläisiä evakkoja Seinäjoelle kuljetanut juna. Tämän junan matkustajista menehtyi noin 80. Moni räisäläläinen menetti kaikki läheisensä.

Maire Virtasen (o.s. Suutari) isä oli kaatunut jatkosodan alussa. Elisenvaaran pommituksessa silloin yhdeksänvuotias Maire menetti äitinsä ja molemmat sisaruksensa.

Myös Aila Rusi (o.s. Timoska) oli pommituksen aikaan yhdeksänvuotias. Hän oli ensimmäisen pommitusaallon aikana ”härkävaunussa” odottamassa junan lähtöä. Vaunuun osui pommi, ja Timoskoiden yhdeksän hengen seurueesta selviytyi vain Aila ja hänen serkkutyttänsä. Lähes kaikki vaunussa olleet kuolivat.

Ohjelmassa on haastateltavana edellä mainittujen lisäksi räisäläläinen Esko Ahola ja kurkijokelaiset Annikki Söderholm (o.s. Kylliäinen) ja Eero Laukanen. Molemmat asuivat Elisenvaaran aseman lähellä ja työskentelivät asemalla: Annikki asemaravintolassa ja Eero VR:n juoksu-

poikana.

Haastateltavana on myös ilmasotahistoriotsija Carl-Fredrik Geust. Hän työskenteli pitkään Moskovassa ja hankki ainutlaatuista aineistoa Venäjän puolustusministeriön arkistoista mm. Elisenvaaran pommituksista. Kuvaajamme Juha Norokytö ja minä kävimme viime kesänä Rusin, Söderholmin, Aholan ja Geustin kanssa Elisenvaarassa kuvaamassa dokumenttia.

Kohtalokas suistuminen

Räisäläläisten evakkojuna lastattiin Myllypellon asemalla 19. kesäkuuta 1944. Juna lähti liikkeelle illansuussa. Sen oli tarkoitus ohittaa Elisenvaara yön aikana.

Myllypellossa oli mennyt juuri ennen evakkojunan lähtöä sotilaskuljetus Kannaksen suuntaan, ja ratapihan vaihteet jäivät sotilasjunan jäljille. Evakkojuna ajoi näin ”umpivaihteseen”, ja junan veturi suistui kiskoilta.

Räisäläläisten juna siis suistui kiskoilta, ja rata saatiin kuntoon vasta 20. päivän aamulla. Matka viivästyi kohtalokkaan puoli vuorokautta. Sota-arkisto kertoo junasta niukasti: ”Junassa 650 ihmistä, joukossa paljon lapsia.”

Kostopommitus

Elisenvaaran pommitukseen vaikutti kohtalokkaasti toinenkin edellispäivän

Aila Rusi (vas.), Annikki Söderholm ja Esko Ahola kävivät kesällä 2005 Elisenvaaran asemalla Venäjän Karjalassa niillä paikoilla, joilla yli 130 ihmistä kuoli pommituksissa yli 60 vuotta sitten.

tapahtuma. Neuvostoliitto oli päättänyt pommittaa massiivisesti Karjalan rautatieasemia. Suomihan oli siirtämässä kymmeniä tuhansia sotilaita rautateitse juuri Elisenvaaran kautta Itä-Karjalasta kannakselle.

Neuvostoliitto oli päättänyt pommittaa 19. kesäkuuta Simolan ja Hovinmaan asemia (Lappeenrannan eteläpuolella) sekä 20. ja 21. kesäkuuta Simolan ja Elisenvaaran asemia.

19. päivän Simolan pommituksessa Suomen ilmatorjunta ampui alas yhden laivueen johtokoneen, kapteeni Petr Syrtshinin PE 2 pommikoneen. Koneen kapteenin lisäksi alassyöksissä kuolivat tähtystäjä Daniil Ljubtshenko ja eskadrillin (laivueen) viestipäällikkö Nikolaj Komarof, jotka kuuluivat 13. ilma-armeijan 58. pommituslentorykmenttiin.

Rykmentin historiikissa kuvataan tarkasti, mitä tuhoja aiheutettiin seuraavana päivänä (20.6.) Elisenvaaran asemalla. Ja historiikissa on tyyli lause: ”Tämä (Elisenvaaran massiivinen pommitus) oli kostoisku kapteeni Syrtshinin menetystä miehistöstä.” Elisenvaaraa ja Simolaa oli määrä pommittaa vielä seu-

raavana päivänä. Huono sää esti nuo pommitukset.

Myös Simolan pommitus Elisenvaaraa edeltävänä päivänä oli tuhoisa. Simolassa arvioidaan kuolleen yli sata suomalaista. Uhri-luvun arvioimista vaikeuttaa se, että pommeja osui suomalaisia kaatuneita kuljettaneisiin junavaunuihin.

Elisenvaaran helveti

Elisenvaaran asemalla oli pommituksen alkaessa räisäläläisten evakkojunan lisäksi ilmeisesti toinen henkilöjuna ja sotilasjuna, jossa oli joukkoja eri yksiköistä. 17. divisioonan joukkoja Kannakselle kuljettava juna oli tulossa koh-ti Elisenvaaraa, mutta se pysähtyi ennen asemaa. Pommitus alkoi puoli yhden aikaan päivällä. Pommitukseen osallistui 44 PE-2 -pommikoneetta ja 36 Jak-9 -hävittäjää, yhteensä siis 80 konetta.

Ne tulivat Leningradin eteläpuolelta Puskin-, Gatchina- ja Robsha-kentiltä. Täältä lentoreitti meni Leningradin itäpuolitse Laatokalle. Laatokalla ei ollut il-maavalvontaa, ja koneet pääsivät Laatokan Karjalaan kaikessa rauhassa. Ilma-avalvonta havaitsi koneet ilmei-

sesti vasta Hiitolassa, parikymmentä kilometriä Elisenvaaran eteläpuolella. PE-2 -koneet olivat hyvin nopeita, lentonopeus oli yli 500 km tunnissa. Pommitus oli näin ollen alkamassa, kun ilma-avalvonta havaitsi ensimmäisen laivueen.

Elisenvaaran ilmapuolustus oli olematonta, ja koneet saivat pommittaa lähes häiriöttä. Heti ensimmäinen aalto oli tuhoisa. Ainakin yksi pommi osui keskelle räisäläläisten evakkojunan härkävaunua. Lähes kaikki tässä vaunussa olleet menehtyivät. Muutaman minuutin kuluttua tuli toinen aalto, tuhoisa sekin.

Toisen aallon jälkeen kaikki kynnelle kykenevät pakenivat asemalta radan molemmille puolille läheisiin nuoriin metsiköihin ja pelloille. Myös sinne iskeytyi lukuisia pommeja. Lisäksi hävittäjät tulittivat hyvin matalalta konekiväärein ja mahdollisesti myös tykein pakenevia ihmisiä.

Neljännestunnin aikana Elisenvaaran asemalla kuoli ainakin 134 ihmistä: 19 sotilasta, kolme lottaa ja 112 siviiliä. Heistä oli Rainer Hakulisen kirjan ”Kurkijoki sodasta evakkoon” mukaan naisia 51 ja lapsia 39.

Kaikki Elisenvaaran pommitukseen osallistuneet neuvostokoneet palasivat pommituksesta vahingoittumattomina. Ja pommituslentodivisioonan komentaja lausui Elisenvaaraa pommittaneelle rykmentille kiittollisuuden te-hokkaasta toiminnasta.

Nämä ovat omia käsityksiäni asiakirjoista ja lukuisista keskusteluista kauheudessa mukana olleiden ja Elisenvaarassa asuneiden ihmisten kanssa. Moni asia jää varmasti epäselväksi ja ristiriitaiseksi ikuisiksi ajoiksi.

Lisäksi olen kuullut toinen toistaan hurjempia huhuja. Asiakirjoista ja pommituksen aikaisten elisenvaaralaisten kanssa käymistäni keskusteluista yhdellekään kuulemalleni huhulle ei löydy todellisuuspohjaa. Jos löytyy, se on oman ohjelmansa väärtti.

Olen saanut hyvin merkittävästi ohjelmanteossa apua Kurkijoki-Säätiöltä, Kurkijokelaiselta ja lehteen kirjoittaneilta henkilöiltä. Suurkiitos Teille.

Erkki Rahkola

TV-dokumentin ohjaaja
PL 277, 90101 OULU
erkki.rahkola@yle.fi

JATKOA SIVULTA 1

ikäikäiseen uneen: Petter Sihvonon (on toiminut myös asiamiehenä), Aili Sarre ja Helmi Kylliäinen. Heitä sekä kaikkia vuoden aikana evakkotaipaaleensa päättäneitä kurkijokelaisia valtuuskunnan kokouksen alussa muistettiin hiljaisella hetkellä.

Myös syntymäpäiviä on vuoden aikana luottamus-henkilöiden piirissä ollut useita. Tässä kuussa 80 vuotta täyttäneitä kenraali Lauri Kohoa muistettiin uudella Kurkijoki-pöytästandaarilla. Onnittelusanat lau-

sui valtuuskunnan puheenjohtaja Pertti Hartikka, ja standardin luovutti hallituksen puheenjohtaja Anna-Maija Nurminen-Lempinen.

Kokous päätti joistakin henkilövaihdoksista sekä hallituksessa että valtuuskunnassa. Jaakko Taitonen valittiin hallituksen varajäseneksi, ja hänen tilalleen valtuuskuntaan valittiin Ritva Kätkä. Kätkän varajäseneksi valittiin Lauri Poso Loimaalta. Timo Rouhiainen valittiin hallituksen varsinaiseksi jäseneksi. Hänelle varajäsen löytyi Alastarolta eli Taina Lehto. Puheenjohtajistoon ei tullut

muutoksia. Asiamieheksi valittiin Raija Hjelm.

Vuosi 2005

Toimintakertomusta käsiteltäessä kiiteltiin Kurkijolta nykypäivään –mu-seohankkeessa mukana olleita: ohjausryhmää sekä hankkeen vetäjiä Ulla Clerciä ja Maria Kauppista. Ohjausryhmässä toimivat Pirkko Riikonen puheenjohtajana, Maija Inki, Kari Kiiski, Kauko Virtanen ja Leena Virtanen. Ohjausryhmän sihteerinä on toiminut Maria Kauppinen sekä asiantuntijoina Jaakko Taitonen Varsinais-Suomen jokivar-sikumppanit ry:stä ja Eeva

Mikola Turun Maakuntamuseosta. Myös monet tal-koolaiset saivat kiitosta.

Valtuuskunta hyväksyi ja vahvisti vuoden 2005 tilinpäätöksen sekä myönsi tili- ja vastuuvapauden tilivelvollisille. Myös toimintasuunnitelma ja talousarvio hyväksyttiin hallituksen esittämässä muodossa. Evästyksiä hallitus sai mukaansa 60. toimintavuotensa varrelle muutamia.

Kokouksessa puhetta johti valtuuskunnan puheenjohtaja Pertti Hartikka. Sihteerinä toimi Raija Hjelm. Läsnä oli 10 valtuuskunnan 12 jäsenestä.

Yksinkö – ei

Olet valvonut yötä monta,
kuunnellut sydäntäsi levotonta.
Tunnet olevasi ruukku rikkiäinen,
yksin ja niin yksinäinen.
Lämpö, lempitys läheisen
voi liimata palaset yhtehen.
Voit iloita elämästä, hyvillä mielin.
Kiitos kaikukoon Korkeimmalle
taas kerran tuhansin kielin.
Mitä menneet vuodet
ovat sinulle antaneet?
Oletko huomannut,
kätet vahvat ovatkin
sinua kantaneet.

Ulla

Leikin taas kerran sotahistorioitsijaa. Leikin nimi on ”Valoja ja varjoja”. Kyllähän tästä jotain irti saa, kun paikat tuntee. TV-dokumentin ”Vaiettu murhenäytelmä” tekijältä Rahkolan Erkiltä sain vähän taustatietoja. Eki on ilmeisesti käynyt Itämeren laivaston ilmavoimien sota-arkistossa, josta on saanut tietoja tästä 20.6.1944 tapahtuneesta Elisenvaaran pommituksesta, jossa minäkin olin mukana ja josta olen kirjoittanut Kurkijokelaisessa nro 40-41 / 7.10.2005.

Laakapommituksen suorittivat DB-tyyppiset kaksimoottoriset pommikoneet, joiksi minäkin ne jälkikäteen tunnistin tamperelaisen Apal-kirjapainon julkaisemasta Red Stars –kirjasta. Pommituksessa oli myös syöksypommitajien laivue, joka on kuvannut tämän pommituksen SB-tyyppisistä pommikoneista arviolta noin 2-3 kilometrin korkeudesta.

Red Stars –kirjassa on myös neukkujen ottamia ilma-avaloita Suomeen suoritettujen pommitusten ajoilta, kuvanlaatu oli samaa luokkaa. Optiikat olivat huonoja ja filmin laatu samoin. Lentäjät olivat raporteissaan kertoneet, että Elisenvaaran pommituksen sai suorittaa hyvin matalalta ja ilman minkäänlaista torjuntatulta, mikä pitää täysin paikkansa. Kuvan

Nuoli näyttää koneitten lentosuunnan ja suurin piirtein pohjoiseen. Aurinko paistoi etelästä pommitusten aikoihin. Kuva on neuvostosotilaan pommittavasta lentokoneesta ottama. Kuvaan on tehnyt kirjoittaja Eero Laukkanen omia merkintöjään muistikuviansa mukaan. Tätä kuvaa kannattaa katsella yhdessä Kurkijoki kylästä kylään –kirjan sivulla 62 olevan Elisenvaaran asemanseudusta piirretyn kartan kanssa.

Valoja ja varjoja Elisenvaaran yllä

merkkien selityksiä

Pommiryöppyjen paikat eli suurimmat pommikaset näkyvät valkoisina. Oletan, että mustat läntit ovat pommien räjähdyksistä nousseiden savupilvien varjoja. Aurinkohan paistoi silloin. On niissä myös palosavuja. Pommikaset paikat on merkitty vihreän ympyröin.

Olen merkinnyt sen paikan, jossa minä olin pommitusten ajan (lähellä vetu-

ritallia, joka on numero 10) punaisella rastilla. Muut kohteet olen merkinnyt keltaisilla ympyröillä, jotka olen numeroinut.

Numero 21 oli se pahin paikka toisen ja kolmannen aallon aikana. Se oli se leikkuri, jonne kaikki halusivat karkuun, niin Räisälän evakot kuin sotilaskuljetusjunan pojatkin. Sitä paikkaa suolattiin konekivääreillä ja räjähtävillä luodeilla.

Vihreä iso nuoli osoittaa koneitten lentosuuntaa ja siis pommitussuuntaa. Silloin kun näin pommiluukkujen aukenevan, koneet olivat tosi alhaalla, kuten itse pommittajakin tunnustavat. Olen tosi kova poika näkemään unia, mutta ihmeellistä kyllä en ole tähän päivään mennessä kertaakaan nähnyt unta tuosta ryminästä. Sainkohan kovan shokin?

Keltaiset ympyrät kertovat

- Nro 1 Rautatie Savonlinnaan
2. Rautatie Sortavalaan
3. Maantie Mikrilään
4. Maantie Huutomäelle
6. Suohovin kansakoulu
7. Asemarakennus
8. Tavaratoimisto
9. Miljoonatalo
10. Veturitali
Miljoonatalossa oli apteekki. Olen kuullut yhden

kertomuksen, että pommitushässäkän aikana yksi sotilas olisi mennyt varastamaan apteekista ryypättävää ja oli kai saanutkin. Asia oli kuitenkin paljastunut heti, ja sotilaskuljetusjunan päällikkö oli pistänyt sotatuomion päälle. Kuulemma kaveri ammuttiin ennen aamunkoittoa.

11. Taunin tiilitehdas
12. Anttosen tiilitehdas
13. Jalkapallokenttä
14. Kotavaaranjoki

Nuolilla on merkitty jokien virtaamissuunta Laatokkaan.

15. Sortavan radan alitse johtava aalloppi, jossa talvisodan pommituksissa Tapaninpäivänä kuoli useita henkilöitä. Heidän joukossaan oli muun muassa naapurimme, alikersantti Otto Sairanen, joka kylläkin kuoli sydänkohtaukseen.

16. ”Pusutunneli”, rata-astian alitse menevä tunneli, josta tie vei Huutomäen suuntaan. Tunneli lyhenyi toisesta päästä, mutta sitä ei ole korjattu vielääkään.

17. Veturien halkovarasto

18. Veturien vedenotto- paikka

19. Kotavaaranjoen levein kohta, asemalaisten ja Ojalehdon Leon uimapaikka

20. Niin sanottu Tervaportin tie eli pääkatu

22. Räjähdysravu (auringon varjot)

23. Räisälän evakkojuna (umpivaunut)

24. Peltoja ojineen

25. Metsää

Eero Laukkanen

13.3.2006

Kurkijoki-Säätiö edustaja vei talvisodan päättymisen muistopäivänä kynttilän ja punaisen ruusun Kurkijoki-puiston muistomerkille.

Kurkijokelaisen lukijamatka Kurkijoelle 8.-11.6.

Lähde mukaan oman pitäjälehtemme Kurkijokelaisen lukijamatkalle. Käymme yhdessä tutustumassa joihinkin Kurkijoen kyliin, kunhan matkalla on mukana joku asiantuntija. Silloin saisimme kuulla jotain tyypillistä kyseisestä kylästä.

Matka-ajankohta on oivallinen: alkukesä. Käet kukkuvat, kullerot kukkivat, eikä ruoho ole päässyt kasvamaan vielä pitkäksi. Luonto on ehkä parhaimmillaan ja puhtoisimmillaan. Majoitumme Raholan koululle, jonne mahtuu 30 henkilöä, 2-4 hengen huoneissa. Myös matkalle mukaan tuleminen siten, että hankkii yksityismajoituksen, onnistuu. Silloin matkan hinta on 160 euroa.

Kolmiöisen ja nelipäiväisen reissun hinta on matkoineen, viisumeineen, pakollisine vakuutuksineen ja perillä puolihoidtoineen Raholassa 280 euroa. Matkan varrelta (Loimaa-Helsinki-Hamina-Vaalimaa) pääsee mukaan. Torstaina lähdetään Loimaalta kello aikai-

sin. Takaisin tullaan sunnuntaina myöhään.

Sitovat ilmoittautumiset joko Kurkijokelaisen toimistukseen puh. (02) 762 2551, 050-521 3336 tai toimitus @kurkijokelainen.inet.fi tai Matka-Niinimäki, joka on

vastuullinen matkatoimisto, puh. (02) 486 5880 tai fax (02) 486 8612. Ilmoittautumisia otamme vastaan 10.4. asti, jolloin päätämme, onko lähtiöitä tarpeeksi. Nyt näyttää vahvasti siltä, että matkasta tulee totta.

Nopeimmat halukkaat pääsevät Raholan koululle.

Lisätietoja voi kysellä Raija Hjelmiltä Kurkijokelaisesta tai Anna-Kaisa Raitalta Matkatoimisto Matka-Niinimäestä.

Osuuspankit yhdistyvät Loimaalla

Loimaan Osuuspankki ja Loimaan Seudun Osuuspankki yhdistyvät vuoden vaihteessa uudeksi pankiksi, jonka nimi tulee olemaan Loimaan Seudun Osuuspankki. Molempien pankkien hallitukset ja hallintoneuvostot esittävät yksimielisesti ensi kuussa osuuskuntakokouksilleen, että pankit yhdistyisivät tasa-arvoiselta pohjalta tämän vuoden loppuun mennessä.

Yhdistymisellä luodaan osuuspankki, jonka voimavarat ja kilpailukyky riittävät entistä paremmin Loimaan talousalueen tarpeisiin. Uuden Loimaan Seudun Osuuspankin hallintoon tulee yhtä suuri edustus molemmista entisistä pankeista. Yhdistyvien pankkien talous on hyvässä kunnossa, eikä yhdistymisellä ole vaikutuksia henkilöstöön tai konttoriverkoon. Myös asiakkaiden pankkipalvelut säilyvät ennallaan, kerrottiin pankkien yhteisessä lehdistötilaisuudessa keskiviikkona Loimaalla.

Ajatus yhdistymisestä on syntynyt pankkien hallinnon puheenjohtajien Pekka Heikosen (LOP), Simo Laaksosen (LOP), Markus Laineen (LSOP) ja Erkki Valtosen (LSOP)

Ensi vuoden vaihteessa tapahtuvasta osuuspankkien sulautumisesta kertoivat Loimaan Osuuspankin hallituksen puheenjohtaja Simo Laaksonen (istumassa vas.) ja Loimaan Seudun Osuuspankin hallintoneuvoston puheenjohtaja Markus Laine sekä Loimaan Seudun Osuuspankin hallituksen puheenjohtaja Erkki Valtonen (seisomassa vas.), Loimaan Seudun Osuuspankin toimitusjohtaja Juha Pullinen, Loimaan Osuuspankin hallintoneuvoston puheenjohtaja Pekka Heikonen, Loimaan Osuuspankin toimitusjohtaja Heimo Kortensniemi ja Loimaan Seudun Osuuspankin henkilökunnan luottamusmies Päivi Mikkola. He eivät usko, että osuuskuntakokouksissa jouduttaisiin asiasta äänestämään.

aloitteesta. Taustalla on ollut Loimaan kunnan ja kaupungin yhdistyminen. Mutta myös Loimaan Osuuspankin toimitusjohtajan Heimo Kortensniemen eläkkeelle siirtyminen ensi syksynä on edesauttanut ja nopeuttanut neuvotteluja yhdistymisestä.

Uudesta osuuspankista tulee taloudellisesti vahva. Yhdistyvän pankin tase on noin 170 miljoonaa euroa ja talletukset yli 130 miljoonaa euroa. Uuden osuuspankin asiakasmäärä on noin 13 000, mikä on yhtä paljon kuin kaupungissa on asukkaita. Markkinaosuus

pankilla tulee olemaan Loimaan kaupungissa noin 60 prosenttia.

Henkilöstömuutokset vähäiset

Tulevan pankin toimitusjohtajana tulee toimimaan metsänhoitaja, MMM Juha Pullinen, joka toimii

nykyään Loimaan Seudun Osuuspankin toimitusjohtajana. Loimaan Osuuspankin toimitusjohtaja Heimo Kortensniemi jää eläkkeelle 1.9.2006. Uuden pankin varatoimitusjohtajaksi nimetään palvelupäällikkö Seija Ketola Loimaan Osuuspankista, joka toimii Loimaan

Osuuspankin vt. toimitusjohtajana Kortensniemen jäätyä eläkkeelle.

Tulevan Loimaan Seudun Osuuspankin hallintoneuvoston puheenjohtajuudet jaetaan tasan. Hallituksen puheenjohtaja tulee Loimaan Osuuspankista ja hallintoneuvoston puheenjohtaja Loimaan Seudun Osuuspankista. Ovatko nimet Simo Laaksonen ja Markus Laine, sitä ei vielä tiedetä.

Koko henkilöstö jatkaa vanhoina työntekijöinä, joiden työpaikat turvataan viideksi vuodeksi. Viiden vuoden aikana henkilöstöstä eläkkeelle siirtyy 7-8 henkilöä.

Asiakkaille ei tule muutoksia

Loimaan osuuspankkien sulautumisesta ei asiakkaille aiheudu muutoksia, sillä kaikki palvelut pysyvät ennallaan. Pankkikortit, salasanat, internetpalvelut, tilinumero ja lainat säilyvät entisinä. Pankkien omistajajäsenen osuusmaksut vaihtuvat yhtä suuriksi uuden pankin osuusmaksuiksi automaattisesti.

Tutut konttorit jatkavat toimintojaan. Tutut virkailijat palvelevat edelleen. Loimaan Osuuspankin nimi tietenkin muuttuu, ja se näkyy Hirvikosken katukuvassa vuoden vaihteen jälkeen.

Maaliskuun 13. päivä

Silloin näin isäni itkevän tuskaansa ääneen valittaen! En heti tietänyt syytä, koska olin juuri kuullut rauhan solmimisesta, ehdoista en.

Tuolloin oli Karjalasta jo evakuoitu äidit lapsineen sekä vanhat ja sairaat. Karjaa ei kuitenkaan oltu evakuoitu, vaan jäljelle jääneet henkilöt hoitivat muutoin jo autioiden talojen karjat. Pimennysmääräys oli voimassa, ja valkeata lumipukua piti käyttää päiväsaikaan liikuttaessa pommituspeloa vuoksi. Niinpä kotikylänikin Hiitolan Pukiniemi oli päivisin asumattoman näköinen, kun lämmitystynkin tapahtui yön aikana, jottei savu näkynyt. Näin oli eletty jo 105 vuorokautta, Antin päivästä 1939 tähän maaliskuun 13:nteen 1940.

Pakkasta oli silloinkin kuten nytkin vielä maaliskuulla. Itse jouduin ajamaan karjaa, jota oli monessa rivissä sikin sokin heikoimpien tallautuessa jalkoihin. Myös armeija perääntyi samaa tietä.

Nyt jalkani muistuttavat kivullaan paleltumisestaan joka hetki, iän karttuessa tauti nuortuu. Nuorena kuitenkin voi unohtaa ikävät asiat, ja vanhuuskin tuntuu suremiseen hyvin kaukai-

selta asialta. Tuolloinkin piti koittaa etsiä töissäkin iloinen tunnelma.

Jatkosodan aikana

Kun vuonna 1941 Hiitola oli vallattu takaisin, anoin esikunnalta lupaa päästä siivoamaan sodan jälkiä. Sainkin luvan, joka oikeutti olemaan vain Hiitolassa. Sain sen jälkeen siirron Karjalan työlaitokselle, joka sijaitsi niin ikään Hiitolassa. Tehtäväni oli vartioida irtolaisia. Silloin oli vielä voimassa myöhemmin kumottu irtolaisuuslaki. Kun irtolaiset oli siirretty muihin työlaitoksiin, tuli Hiitolan työlaitoksesta kenttäsaaraala, ja työni muuttui sairaalatyöksi ensi-apukoulutukseni myötä.

Käydessäni laitokselta lainaamalla pyörällä hyvästelemässä kotini syyskuun 19. päivänä 1944 iltahämymyssä join äitini keittämät korvikkeet viimeisen kerran kotonani karvas pala kurkussa. Suljin tuvan oven viimeisen kerran, sillä tuota ovea ei ole enää.

Ajoin työpaikalleni itken, syyskusvan vyöryessä maastossa kuin suruvaipan. Itkin ja rukoilin. Rukoilin isäni tuskaista olemusta. Jokainen polkaisu vei yhä kauemmaksi entisestä ko-

distani – ainiaaksi.

Vaikka noista ajoista on kulunut jo ihmisikä, tulevat ne mieleen monesti, varsinkin yön hiljaisina hetkinä, kun koittaa etsiä parempaa asentoa levossa kolottaville jäsenilleen. Jalkojeni paleltuessa ei mikään muu asia tuntunut niin tärkeältä, kuin

että voisin vielä jonakin päivänä kävellä omilla jaloillani.

Ymmärsin myös sotilaita, jotka olivat menettäneet jalkansa tai näkönsä, heidän itkiessään, etteivät näkisi koskaan joulukuusta tai juhannuskoivua eivätkä lähimaaisiaan. Mutta sanonta,

ettei anneta kenellekään suurempaa taakkaa, kuin minkä he jaksavat kantaa, pakon edessä on kaikki mahdollista. En kyllä menisi ankarasti tuomitsemaan heitäkään, jotka eivät selviytyneet taakastaan, vaan sortuivat sen alle. Elämä on vain ainutkertainen ja määrämättäinen jokaiselle annettu elettäväksi. Meidän kunkin kestokykymme on erilainen toisiimme nähden.

Meitä veteraanisiskoja ja -veljiä on enää kourallinen jäljellä. Viimeinen iltahuuto voi saapua millä hetkellä hyvänsä. Mutta ainakin itse olen nöyrän kiitollinen, että olen saanut elää pitkän ja vaiherikkaan elämänsä ajan aina olen selvinnyt eteenpäin, joskus itkien jos kohta rukoillenkin. Rukous tuo turvallisuuden tunteen. Uskon huoleni jollekin itseäni vahvemmalle voimalle.

Jumalaansa luottaen rintamajermun uskalsi vaikka kiroten taivaltaa eteenpäin. Se ei tarkoittanut jumalanpilkkua, vaan itsensä kovettamista ja kestämistä tulimyrskyissäkin, heittäen elämänsä Herran haltuun vaikka karkein sanoin. Tuttuun moniin jermuihin, jotka sisimmässään olivat selvää vahaa.

Jatkosodan päättyessä

Maaliskuun 13. päivä tuo aina mieleen vuonna 1940 eletty hetket, niistä

ajoista puhellaan ja muistellaan kokemuksia. Nuo muistot eivät ole kuolleet talven pakkasissakaan. Sitä vastoin Jatkosodan loppu tapahtui kauniin kesän lopumiseen. Pakoon lähtökin oli armeliaampaa, ja Karjalan pakkoluovutuskin tapahtui jaksottain, ei rynnäköllä.

Minä olin viimeisiä Hiitolasta lähteneitä. Siivosimme työlaitoksen puhtaaksi. Kun kaikki oli tehty ja lähdön hetki tuli, nousin kärrylleni, jonka perälautaan oli sidottu sonni. Työtoverini Liisan kuorman perässä oli ylimääräinen hevonen, ja autonkuljettaja Satorin kärryissä oli kiinni orihevonen. Vielä juuri vasi-koimaan alkanut lehmäkin oli seurueessamme.

Laskeuduin kärryiltäni ja aioin viskata vielä ainakin yhden ikkunan rikki, mutta johtaja Sipiläinen tuli luokseni ja sanoi: ”So, so. Me luovutamme tämän laitoksen arvokkaasti.” Hän oli tuolloin kuin isä lapselleen eikä johtaja. Itkin hetken hänen olkaansa nojaten, nousin kärryilleni ja näimme karavaanimme edetessä vielä kaukaa yksinäisen miehen seisovan laitoksen pihalla ja heiluttavan meilä. Muistan vieläkin tuon lähdön johtajan toivotellessa Jumalan varjelusta matkallemme.

Aino Koppi

Kirpeästä pakkassäästä huolimatta oli joukko innokkaita pilkkijöitä kokoontunut lauantaina 11.3. Kuivalahdelle kilpailemaan Hiitolan Pitäjäseuran pilkkimestaruudesta. Iloksemme saimme kilpakumppaneita myös Loimaalta, Kalakurjista. Jäälle mennessäni olin vähän huolissani ja näin jo silmissäni Kurkijokelaisen otsikon, jossa luki: ”Kalakurjet putsasivat palkintopöydän”... Painajaiseni ei kuitenkaan ihan toteutunut.

Kalakurkien tuloksia katsellessani huomasin muutosta aiempaan verrattuna, sillä tällä kertaa oli Martti Repo pannut paras-taan ja saanut vaimoan paremman saaliin. Kilpailukalana oli ahven, ja kilpailuaika neljä tuntia. Päivän saalis oli laihalainen, sillä 15 pilkkijää sai yhteensä ainoastaan 4,710 kiloa kalaa. Suurimman ahvenen 230 g sai Viljo Ylönen, joka sai myös päivän suurimman yhteissaaliin 2,260 kg. Arvauksen suurimmasta saaliista voitti Sari Latva-Valkama. Kaikkien osallistuji-

en kesken arvottiin lahjoituksina saamiamme tuotteita. Huoltojoukoissa päivän-
sä viettänyt seuran emäntä Airi Vihavainen odotti kisan jälkeen pilkkijöitä ma-
koisten kahvien kanssa.

Tulokset

Miehet

- 1. Viljo Ylönen 2 260 g
- 2. Pertti Vihavainen 550 g
- 3. Seppo Kaljunen 380 g
- 4. Martti Repo 140 g
- Pauli Salmelainen 140 g
- Jouko Ijäs 140 g
- 7. Lauri Veijalainen 100 g
- 8. Pekka Valkeapää 30 g
- 9. Launo Salmelainen -

Naiset

- 1. Sari Latva-Valkama 510 g
- 2. Aila Kaljunen 260 g
- 3. Raija Laaksonen 110 g
- 4. Terttu Veijalainen 60 g
- 5. Saini Repo 30 g
- 6. Leena Peltomaa -

Raija Laaksonen

Aika iloisen näköistä pilkkijäporukkaa oli kokoontunut Kuivalahdelle pari viikkoa sitten. Niin kuin kilpailuihin kuuluu, jotkut onnekkait saivat mitalin kaulaansa.

Pyhäjärvellä pilkittiin

Loimaan Seudun Karjalaseuran talvipäivää vietettiin lauantaina 18.3. Säky-län Pyhäjärvellä, Loimaan kaupungin Vaapukkaran-nassa. Päivään osallistui 13 reippailijaa.

Vaapukkarannan pilkki-jät ryhmäkuvassa. Va-semmalta takana Pentti Kemppinen, Rauno Piiparinen, Eero Räisänen, Vilho Räisänen ja Martti Repo. Keskellä vasem-malta Hannele Piipari-nen, Aleksanteri Piipari-nen, Marjatta Poskipar-ta ja Alli Kihlanki. Etu-rivissä vasemmalta Tert-tu Veijalainen, Lauri Veijalainen ja Eino Hy-vönen. Kuvaaja Saini Repo.

Vapaa-ajan viettopaikas-sa grillattiin, kahviteltiin ja seurusteltiin. Pilkkimesta-ruuskin ratkaistiin. Kisaan osallistui kymmenen kalas-tajaa. Kolmelle parhaalle ri-pustettiin mitali kaulaan.

Tulokset

- 1. Lauri Veijalainen 1080 g
- 2. Pentti Kemppinen 898 g
- 3. Saini Repo 305 g
- 4. Terttu Veijalainen 242 g
- 5. Martti Repo 222 g
- 6. Eero Räisänen 176 g
- 7. Vilho Räisänen 55 g
- 8. Eino Hyvönen 48 g
- 9. Marjatta Poskiparta 32 g

Opin solmimaan kengännauhat

Kengännauhojen solmi-minen oli ennen vanhaan sellainen ikäkauteen kuuluva taidon näyte. En ole kos-kaan mikään nero ollut, jo-ten senkin taidon opin vas-ta 7-vuotiaana. Lieneekö syynä ollut myös se, ettei minulla ollut nahakenkiä-kään aikaisemmin? Minul-la oli ollut vain sellaisia saappaita ja remmikenkiä, joiden jalkaan laitossa ei suurta taitoa tarvittu. Oli meneillään se vii-meinen vapaa kesä. Syksyl-lä piti aloittaa koulu. Ke-väällä isä vei minut kirkon-kyläreissulla Juvosen ken-käkauppaa ja sanoi kaup-piaalle: ”Anna tuolle tytöl-le hyvät ranttiinommellut kengät. Menen muille asi-

oille ja tulen kohta.” Alkoi kenkien sovitus. Koetin vastustaa niitä nau-hakenkiä, vaan eipä siinä sellaisen asiakkaan mieli-pidettä juuri kuultu. Juvonen sanoi: ”Nämä ovat sellaiset, kun isäsi toivoi.” Kengät laitettiin laatikkoon, sidot-tiin ja laitettiin vielä sellai-nen puunappula, josta laa-tikko oli hyvä kantaa. Enpä tainnut monta kertaa sinä kesänä niitä käyttä. Vanhat kangaskengän lä-tyskät olivat nopeat pujot-taa jalkaan. Sitten tuli syyskesä, ja meidän piti lähteä viemään kissanpentua Savojalle kuusi vuotta vanhemman siskoni ja vanhimman sis-a-renpoikani kanssa. Sandra-

täti oli käydessään valinnut sen valmiiksi. Kissa laitetiin koriin ja päälle sidottiin huivi. Isä oli lähdössä Lo-pottiin ja lupasi meille kyy-din alkumatkasta. Se pakollinen rusetti tuk-kaan oli niin tärkeä, että su-kat ja kengät jäivät viimei-siksi. Isällä oli jo kiire, niin-pä otin kengät ja sukat kai-naloon ja jouduin kyytiin.

Kermakärin takaosassa is-tuimme Pentin kanssa kis-sakorinemme. Vanhempi sisko ei sinne halunnut. Isä jätti meidät Savojan tiehaaraan, ja siitä jatkoim-me jalkaisin. Se tie oli sel-lainen kärritie, jossa oli ihan mukava kävellä pal-jain jaloin. Pentti hoputti kaiken aikaa: ”Kissa ei saa tarpeeksi ilmaa korissa, ja

se pitää päästää jaloittele-maan välillä.” Siskoni ei uskonut sii-hen, ettei korin rei’istä saisi ilmaa tarpeeksi. Pysähdyttiin kuitenkin lepäämään ja päästettiin kissa vapaaksi. Se sujahti hetkessä pitkään mäntyyn. Siinä sitä sitten seistiin puun juurella suu auki ja odotettiin, milloin se suvaitsi tulla alas. Puussa ei ollut oksia kuin ylhäällä, joten siskoni ei voinut siihen kiivetä. Töllö-tettiin vain ylöspäin ja kuo-rossa huudettiin: ”Pis-pis kissaa.” Pojalla jo itku pyr-ki silmään, että siihen jää-täisiin yöksikin... Kun istuin puun juurelle ja aloin vetää sukkia ja ken-kiä jalkaan, tuli kissakin il-man kissittelemistä alas, ja sisko koppasi sen kiinni. Nopeasti vain kissa koriin ja huivi tiiviisti päälle. He läh-

tivät Pentin kanssa aika kyytiä. Minulla oli ongel-mana ne kengännauhat. Kyllä yritin jos jonkinlaista solmua ja mykkyriä tehdä. Lopulta tuli sellainen ahaa-elämys ja sain ihan pätevät solmut ja kiirehdin toisten perään. Poistulo-matkasta ei minulle ole jää-nyt minkäänlaista muisti-kuvaa. Ei liene siinä ollut niin paljon dramatiikkaa, kun on unohtunut. Pääasia kuitenkin tuli hoidettua: kissa saatiin uu-teen kotiin ja vieläpä ken-gännauhatkin opittua sol-mimaan. Olen nähnyt sel-laisia toisella kymmenellä olevia poikia, joilla ny-kysisinkin viiltävät kengän-nauhat perässä. En tiedä, onko se muotia vai olisiko toisiakin huonosti oppivia.

AK.

Eino Heikinmaan Lapsuusmuistoja-sarjan osa 27

Koulunkäyntiä evakossa

Rippikoulu käytiin kahdessa viikossa

Syyskesä oli jo edennyt niin pitkälle, että rippikoulutkin alkoivat. Viitasaaren pojat olivat jo käyneet keväällä toisen puolen koulusta ja syksyllä loppuosan ja syksyn kuluessa he pääsisivät ehtoolliselle. Kurkijoen seurakunnan virkailijatkin oli evakuoitu Viitasaarelle. Niinpä he järjestivät meille siirtolaisnuorille oman rippikoulun, jolloin voisimme olla samaan aikaan ripillä paikallisten nuorten kanssa.

Meidän rovasti Heliövaara oli myös Viitasaarella. Sitä en muista, kuka hoiti kanttorin tehtäviä, mah-toiko olla Lukka-niminen kanttori. Tieto evakoille järjestettävästä omasta rippikoulusta otettiin kiitollisuudella vastaan, sillä siten ei tarvinnut mennä samaan kouluun paikkakuntalaisten kanssa. Siitä olisi saattanut tulla hankaluuksia.

Koulukaverini Onni Kilpiä asui Viitasaarella. Hänen äitinsä kävi kysymässä, saisiko Onni tulla meille asumaan rippikoulun ajaksi. Hän perusteli sitä, sillä, että minäkin menin rippikouluun, niin olisi meillä pojilla vähän rattoisampaa, kun olimme koulukavereitakin.

Olin iloinen, että vanhempani ottivat Onnin meille asumaan, koska oletin, ettei muita tuttuja taitaisi rippikouluun tullakaan, sillä toiset ikäiseni olivat joutuneet jonnekin muualle. Olihan meillä vähän ahdasta, koska Kerttükkin oli jo tullut, sillä yhteiskoulukin oli jo alkanut. Näin oli meillä sisaruksilla omanikäistämme seura.

Suojeluskunnan talolle kokoontui noin 30 nuorta poikaa suorittamaan rippikouluaan vieraalla paikkakunnalla, kaukana kotiseurakunnasta. Eikä yhtään ennestään tuttua - Onnia lukuun ottamatta - ollut, kun kokoonnuimme ensimmäiselle tunnille ja esittelimme itsemme opettajille ja toisillemme. Opettajat esittelivät lukujärjestyä, jonka totesimme hyvin tiiviiksi, sillä kouluaikaa oli ainoastaan kaksi viikkoa, jotta pääsisimme samaan aikaan ehtoolliselle paikallisten rippikoululaisten kanssa.

Ensimmäisten päivien jälkeen tuntui, ettei opiskelusta taitaisi mitään tulla, sillä ei sitä määrää, mikä läksyjä annettiin, pystynyt millään oppimaan ulkoa. Minulla oli sellainen tunne, että kaikki annettu läksy pitäisi oppia ulkoa. Äitini lohdutti minua ja sanoi: ”Ei niitä ennenkään kaikkia tarvinnut ulkoa oppia, kunhan Katekismuksesta käskyt selityksineen ja uskonkappa-

leet. Mutta jos ei oppinut, niin eihän sillekään mitään voinut. Eivätkä ne virretkään niin välttämättömiä ole, kun et kuitenkaan mikään laulumies ole. Mutta täytyyhän niitä kuitenkin nyt hiukan opetella, koska rippikoulussa niitä vaaditaan.

Selvisinhän minä siitäkin koulusta, vaikka vähän jännittikin, kun olin kuulut, että jos ei osaa tarpeeksi, voi jäädä seuraavaan kouluun. Silloin pääsi helpotuksen huokaus, kun opettaja sanoi, että seuraavana päivänä kävisimme vain katsomassa kirkossa, kuinka siellä toimittaisiin. Sunnuntaina olisi sitten ehtoollisella käynti, ja silloin koulu olisi ohi. Hän jatkoi: ”Tämä oli sellainen poikkeus tapaus, koska elämme nyt vieraalla paikkakunnalla ja poikkeuksellista aikaa.”

Ehtoollisella käynnistä minulle ei ole jäänyt yksityiskohtaisia mielikuvia. Menin vain toisten perässä. Ehkä minua jännitti sen verran. Hyvinhän siitä selvittiin. Muistini mukaan minulle ei järjestetty mitään rippijuhlia. Pääasia kai oli, että rippikoulu oli käyty ja poika sai aikuisten paperit.

Paperit Maamieskouluun Parikkalaan

Kesä oli ehtinyt jo niin pitkälle, että koulut alkoivat ja Ella meni siellä alkaneille jatkokursseille. Minä en halunnut jatkaa kansakoulua, kun ei ollut pakko. Minä olin päättänyt hakea Parikkalaan Maamieskouluun, kun vanhemmatkin siihen suostuivat. Meille siirtolaisille valtio kustansi jonkun ammattikoulun.

”Sitten lääkäri käänsi ja välskäri väänsi, ja poika oli kelvollinen maamieskouluun.”

Parikkala oli kaukana Keski-Suomesta, mutta meillä oli siellä sukulaisia. Isän sisar Miina, joka oli minun kummitätini, oli siellä naimisissa. Pyhän tie-noissa kerkeäisi käydä kummitätiä ja setää katsomassa. Ja olihan siellä serkukujakin, etenkin Viljo, joka oli minun ikäiseni. Hänen kanssaan olimme monet leikit leikkineet milloin meillä kotona, milloin sitten heillä Parikkalan Kaukolan kylässä Heikkilän tilalla.

Minulla siis olisi mieluisa kyläpaikka viikonlopuisin. Nämä kaikki vaikuttivat siihen, että halusin mennä Parikkalaan, ja olihan se likellä entistä kotiani, vaikka sinne ei päässytäkään. Ja niin väsäsin jonkinmoisen hakemuksen. Liitteeksi laitoin kansakoulun päästötodistukseni. En muista, lähetinkö alkupe-

räisen vai jäljennöksen.

Paperit lähtivät, ja minä jäin odottamaan vastausta. Hiukan jännitti, kuinkahan siinä kävisi, sillä ei se minun todistukseni mikään niin häppöinen ollut, mutta kun järki ei parempaan ollut yltänyt, niin eihän sille mitään voinut.

Syyskesä meni evakoiden tavaroita siirrellessä laivalta varastoon, mikäli niitä vielä tuli ja taas toisia varastosta laivaan rahdattavaksi keskusvarastoon Jyväskylään säilytettäväksi. Pitäjissä olleet pikku varastot lakkautettiin vähin erin, sillä siirtoväen tulo oli jo pysähtynyt. Nimittäin Viitasaarta ei ollut ajateltu kurkijokelaisten lopulliseksi sijoituspaikaksi. Lopullisen paikan piti olla jossain etelämpänä.

Kun kesä oli vietetty ikään kuin sulatellen kaikkea sitä, mitä oli tapahtunut, ja moni oli tullut siihen tulokseen, ettei elämä niin voinut kauan jatkua. Oli tuntunut siltä, että olisi saatava jotain piennarta, jota voi tonkia. Siksi moni isäntä läksi jo syyskesällä etsimään Länsi-Suomesta päin, jos vaikka sattuisi löytymään vuokrasta seuraavaa kesää varten.

Syksy teki tuloaan. Keitelekin sai jääpeitteensä, ja laivaliikenne pysähtyi viimein kokonaan. Niin päättyi myös siirtolaisten tavarain kuljetus. Nekin tavarat, jotka vielä olivat varastossa, lähetettiin Jyväskylän keskusvarastoon, josta jokinainen sai käydä itse tunnistamassa omiaan. Minulta loppui sekin pieni työ, mitä olin saanut kesän ajan tehdä.

Olin kuullut, että Kokkilan sahan rannasta voisi saada hamaramatikkaa tai haukea. Niinpä kerran joutesani läksin kokeilemaan, kuinka se onnistuisi. Otin ison timpurinvasaran ja läksin sinne sahan rantaan katsomaan, näkyisiköhän siellä mateita tai haukia. Niiden piti nousta sellaiseen matalaan kaislaiseen rantaan. Kun oikein varovasti hiipisi rantaa pitkin, niin ne näkyisivät siinä jään alla.

Kun huomaisi kalan, pitäisi varovasti lähestyä sitä. Sitten vain voimakas isku niskan kohdalle, ja niin oli kalakeittotarpeet valmiit, kunhan ensin suurentaisi reikää ja nappaisi kalaa niskasta ja kantaisi kotiin. Sen kalastustavan kokeilu jäi minulta yhteen kertaa, sillä totesin, ettei se niin yksinkertaista tainnut ollakaan, kuin ensin luulin.

Kaksi kuukautta liian nuori

Pitkältä tuntuneen odotusajan jälkeen minulle saa-

pui kirje, joka oli lähetetty Parikkalasta. Aukaisin sen hyvin suurella mielenkiinnolla. Mitä se mahtokaan sisältää? Jo alkurivit kertoivat: ”Teidät on hyväksytty oppilaaksi kouluamme, mutta koska olette kouluun saapuessanne vielä alle kuusitoistavuotias, emme voi teitä virallisesti hyväksyä oppilaaksi, ennen kuin olemme saaneet lääkärintodistuksen siitä, että vastaatte kuusitoistavuotiasta nuorukaista. Kun olette sen lähettänyt, niin tervetuloa siten kouluun.”

Seuraavana päivänä meidän lääkärin vastaanotolle Parikkalasta saamani kirje mukanani, jossa selvisi käyntini syy. Luettauan paperin lääkäri rupesi kyselemään kaikkea ja erityisesti, miksi halusin juuri Parikkalaan. Sanoin, että se oli niin lähellä kotiani, vaikka se olikin toisella puolella rajaa. Se riitti selitykseksi. ”Sitten lääkäri käänsi ja välskäri väänsi, ja poika oli kelvollinen” maamieskouluun. Lähetin todistuksen Parikkalaan, niin kuin oli pyydetty tekemään. Olin silloin kaksi kuukautta liian nuori, mutta todistus korvasi nuoruuteni.

Samoihin aikoihin, kun kouluunlähtöni varmistui, isän mieleen oli tullut ajatus, että jospa hän lähtisi käymään Loimaan seudulla joskus talvisaikaan. Jos vaikka sattuisi löytymään sopiva paikka vuokrattavaksi. Hän kysyikin minulta: ”Tulisitkos kesäksi sinne töihin, sillä en minä sitä itseäni varten tarvitse?” Lupasin. Tiesin, ettei isä ilman minun apuani ottaisi selkeästä työpainetta itselleen.

Ja niin alkoivat valmistelut kouluun lähtöäni varten. Kaikesta vaatetavarasta oli puutetta. Ne olivat lisäksi kortilla. Minulla on sellainen muistikuva, että äidilleni tuli hoppu, mistä saataisiin pojalle vaatteet, niin kuin vuodevaatteet, mutta jollain ihmeellisellä tavalla ne saatiin kokoon. Olihan siinä pari kuukautta aikaa.

Vanhempani myös jännittivät, miten minä siellä pärjäisin. Mutta se hiukan laimeni, kun selvisi, että lähellä asuvien Tillien poika lähti myös Parikkalan Maamieskouluun. En häntä ennestään tuntenut, sillä hän oli minua kymmenen vuotta vanhempi, mutta lähti kumminkin Viitasaarelta.

Ja hyvissä ajoin ennen joulua oli ne tavarat saatu kasaan, mitä siellä luultiin tarvittavan. Niin ainakin sen takia sai rauhassa valmistautua joulun viettoon. Ensimmäinen evakkojoulu vietettiin varmaan hyvin vaatimattomasti, koska siitä minulla ei ole mitään muistikuvaa. Ehkä se johtui

Oi niitä aikoja

entisiä ja lapsuusvuosia noita

Muistelmani alkavat aivan lapsuusvuosistani Kurkijoen Saareksen kylästä 16-vuotiaaksi nuorukaiseksi asti. 4.1.1942 sain kutsun IS-joukkoihin Kurkijoelle, ja siitä alkoi Suomen armeijan palveleminen aina 23.10.1945 saakka. Nämä tarinat olen kirjoittanut aivan muistinvaraisesti, en ole mitään muistiinpanoja käyttänyt. Ne muuttamat päivämäärät, jotka tästä löytyvät, on otettu teoksista, jotka on myös mainittu.

Eino Heikinmaa

siitä, että Parikkalaan lähtö oli heti joulun ja uudenvuoden pyhien jälkeen.

Lähteminen Parikkalaan

Isä lähti minua saattamaan Jyväskylään. Hänellä taisi olla joitain Kurkijoen kunnan asioitakin siellä hoidettavina, kun hän oli mukana useammassa lautakunnassa ja kunnanvaltuustossa. Junan lähtemistä odotellessamme ilmestyi siihen Tillin Kalle, joka oli myös menossa Parikkalaan Maamieskouluun.

”Meitä purkautui aikamoinen sakki siihen Parikkalan asemalle.”

Eikä kulunut kauankaan, kun siihen ilmestyi kantoimukseen vielä yksi sen näköinen nuorimies, että voisi hyvinkin olla menossa Parikkalaan. Kaiken lisäksi murrekin paljasti, että kysymyksessä oli karjalainen nuorimies. Uteliaisuus heräsi, ja isä kysäisi: ”Oletkos siekin menossa Maamieskouluun Parikkalaan?”

Kun tuli myöntävä vastaus, niin huomasin, että isällekin tuli hyvä mieli, että menihän sinne muitakin ja lisäksi kurkijokelaisia. Niin oli vähän turvallisempaa lähettää poika maailmalle. Tämä kolmaskin lähtijä oli kurkijokelainen Vilho Miikkulainen, joten siinä vaiheessa meitä kurkijokelaisia oli jo kolme poikaa.

Pian juna tulikin, ja pojat läksivät maailmalle. Tillin Kalle, joka oli jo ollut talvisodassa ja tottunut liikumaan junassa ja vähän muuallakin, oli turva meidän nuoremmille. Isä vielä viimeksi toivotti meille hyvää matkaa ja sanoi Kallelle: ”Pijähän vähän huolta näistä pojista, että pääsevät koululle.”

Kun aamulla läksimme Jyväskylästä, perillä olimme iltapäivällä. Silloin huomasimme, että koululaisia oli lähtenyt muualtakin. Meitä purkautui aikamoinen sakki siihen Parikkalan asemalle. Koululta oli kaksi hevosta parirekineen meitä vastassa. Ne tulivat aivan täyteen oppilaiden tavaroiden. Toiseen rekeen taisi käydä tyttöjä ja me pojat taas toiseen. Sitten vain koululle, jonne oli matkaa noin kolme kilometriä. Ajettuamme halki Parikkalan asemaseudun tulimme kirkon kohdalle, josta erkani tie, joka johti koululle. Matkaa oli vielä runsas kilometri, minkä jälkeen

olimme perillä.

Saavuttuamme koulun pihaan meitä vastassa ollut toinen henkilö, liekö ollut tallimies tai työnjohtaja, esitteli meille koulun rakennukset: ”Ensiksi tuossa edessä oleva kartanomaisen asuinrakennus on johtajan asunto, siellä sijaitsee myös koulun kanslia ja yläkerrassa on pari oppilas-huonetta. Tuossa oikealla olevassa rakennuksessa on sitten luokkahuoneet ja ruokasali ja keittiö ja myös oppilashuoneita. Tässä pienemmässä rakennuksessa on oppilasasuntola, niin kuin oven yläpuolella olevasta kyltistäkin näkee. Siinä lukee Rajula, mutta se ei tarkoita, että siellä täytyisi elää rajusti vaan päinvastoin: siellä opiskellaan rajusti, ja sinne sijoitetaan ainoastaan poikia.”

Tyttöjen asunnot sijaitsivat päärakennuksen yläkerrassa ja koulurakennuksen toisessa päädyssä, jossa sijaitsi myös emännän asunto ja lisäksi muutamia poikien huoneita, jos Rajula tuli täyteen. Kun ulkoinen esittely oli tehty, hän haki kansliasta oppilasluettelon, johon oli merkitty ennakkoon, mihin kukin sijoitettiin. Asuinsijoitteluun saisi tuki tehdä muutoksia, jos osapuolet keskenään niin sopivat.

Sijoittuminen ja opiskelun aloittaminen

Kun huoneita jaettiin, huomasimme, että vielä kaksi Kurkijoelta kotoisin olevaa oppilasta oli siellä, nimittäin Aino Poutanen ja Mauri Vehviläinen. Kaiken lisäksi Mauri, Vilho ja minut oli merkitty samaan huoneeseen Rajulan yläkertaan. Huoneen numeroa en muista. mutta mentyämme sinne niin huomasimme, että siellä oli vain kaksi vuodetta, mutta toinen oli huomattavasti leveämpi, joten se oli kai tarkoitettu kahdelle.

Päätimme arpoa paikat. Se tuntui sopivalta menetelyltä. Teimme kolme numeroa ja sovimme samat numerot sänkypaikoille ja sillä selvä. Sitten nostimme numerot, ja jännäsin, mihin joutuisin. Minä sain kolmosen, mikä tiesi laverin peräpuolta. Mauri pääsi ykköseen ja Vilho kakkoseen, joten peli oli selvä.

Seuraavana aamuna kokoonnuimme luokkaan, kuulimme, että koulun johtaja, agronomi Eevert Kourula, joka oli aika vaativainen mies, toimi johtajaopettajana. Toisena opettajana toi-

Evakkoon lähtö vuonna 1940

Meillä on tapana käydä kaksi kertaa viikossa ostoksilla Kupittaan marketissa. Olimme jälleen ostoksilla maanantaina 13.3. Olen tutustunut siellä muutamiin ihmisiin. Yksi kysyi: ”Tiedätkö, mikä päivä tänään on?” Sanoin: ”Kyllä tiedän. 66 vuotta sitten minulla ei ollut kotia. Omaisuuttakin oli vain lakki päässä ja melkein tyhjä reppu selässä.” Selitin: ”Oli ensimmäinen evakkopäivä. Koti piti jättää ja lähteä tielle, jonka toista päätä ei ollut näkyvisä.”

10. päivänä maaliskuuta ilmestyneessä eli edellisessä Kurkijokelaisessa olleessa pääkirjoituksessa ei kaikki meidän kohdalla pitänyt paikkaansa. Me saimme tiedon lähdöstä vasta 13. päivän aamuyöllä. Noin klo 3:n aikaan yöllä meidän oveen koputettiin. Siellä oli muistaakseni Kiiskin Pekka, joka ilmoitti, että meidän oli oltava klo 7:ään mennessä Titon seisakkeella, jossa juna odotaisi. Hän pyysi viemään sanan muillekin alueen asukkaille: Valkealaan, Os-

kari Uimoselle, Tynnilään ja Väisäseen. Isä läksi viemään heille tätä ”ilosanomaan”. Ihmettelen, miksi me saatiin tieto näin myöhään, vaikka tieto lähdöstä oli Kiiskiinkin tullut jo edellisen päivän illansuussa. Äiti oli pistänyt hapanleipätaikinan alkuun illalla tarkoituksestaan 13. päivänä. Karja jäi navettaan: lehmät, siat, lampaat ja kanat, ja kaikki ilman hoitajaa. Jos olisi tieto tullut ajoissa, olisi edes leivät ehditty paistaa, lihat kypsentää, karja hoitaa, ja

olisi ollut evästä mukana. Nyt ei ollut kuin tyhjä reppu. Ei voinut muuta kuin lähteä sekaan vain 30 askeen pakkaseen. Mukaamme tuli 15-vuotias Anna-serkkuni. Titon tienhaaras-
sa vastassa oli mies, joka sanoi, ettei luvattua juna-
a ollutkaan. Hän käski meitä
jatkamaan matkaa Lam-
minsalon koululle. En enää
muista, kuinka pitkä matka
sinne oli. Koululla oli jo täysi tun-
gos. Vapaana oli vain seis-
omapaikkoja. Äiti ja serk-

kuni pitivät vuorotellen kuuden kuukauden ikäistä pikkusiskoani sylissään. Saattajat eivät saaneet lähteä takaisin, ennen kuin siihen annettaisiin lupa. Sitten lupa saattajille annettiin, mutta sitä ennen luettiin rauhan ehdot. Oli aivan hiljaista. Sitten alkoi itku ja valitus. Tajuttiin, mitä oltiin menetetty. Olimme koululla kolme vuorokautta. Yksi vanha mummo menetti hermojensa hallinnan ja kulki kontal-
laan pitkin lattiaa, örisi kuin
karhu ja aina välillä huusi:
”Auttakaa, auttakaa! Mihin
poika nyt joutuu?” Saimme
tiedon, että hänen poikansa
oli tuotu sankarivainajana

kirkolle edellisenä päivänä. Hänelle järkytyksiä oli liiaksi yhdelle kerralle. Lotat, nuo urheat naiset, keittivät ruokaa ja jakoivat meille evakoille, joilla eväsreput olivat tyhjä. Lotat ruokkivat meitä koko matkan ajan aina Karstulaan saakka. Syväoron asemalla meidät vietiin junaan, ja matka alkoi. Se on taas eri tarinansa. Nälkää ei tarvinnut nähdä koko evakkomatkan aikana, vaikka eväsleivät jäivätkin paistamatta ja lihat tiinuun. Kiitos teille, urheat lotat. Näitä muisteli

Uimosen Eino
Turusta

Muistelmista nykyisyyteen

Olen uskollinen penkkiurheilija. Viime aikoina sitä hyvää onkin ollut oikein Porvoon mitalla. Kun katselin niitä suomalaisia mies- ja miksei naishiittäjiäkin, tuli mieleeni, että olisikohan elämä tullut liian helpoksi ja kaikki olisi totuttu saamaan liian helpolla. Ennen vanhaan, kun olin nuori koulumatkat tehtiin jalkaisin, suksilla ja oli-
pa joillakin onnellisilla
pyöräkin. Muistini mukaan ainakin Merran Topilla oli pyörä. Hänet määrättiin hälyttämään palokunta, jos tulipalo sattuisi. Palo sattuikin kerran, mutta se sammutettiin omin voimin. Palataan taas siihen urheiluun, niin siihen aikaan ladut tehtiin hiihtäen. Ei ollut konetta, mutta kunto pysyi treenaamatta. Nyt ei treenaaminen ole muotia. Onkohan liikaa totuttu lääkkeisiin? Tai tuleeko treenausajasta liian pitkä,

kun kesän aikana hiihdetään tunnelissa tai Alpeilla liian korkealla? Vaikka kyllä niitä mitaleja tuli aivan tarpeeksi. Mihin olisimme joutuneetkaan, jos kultaa olisi tullut. Hopeakin hurmasi, ainakin curlingin kohdalla, rouva ministerin niin, että meinasin mäkimies jäädä ilman ministerin kädenpuristusta. Ensimmäisen kerran huomasin, mihin ne ministerit ja kansanedustajat niitä apulaisia tarvitsevat. Hyvä niin, sillä kyllä ne mäkihyppääjät sentään miehiä ovat siivousmiesten rinnalla. Meinasin seuraavan siivouksen yhteydessä kokeilla, jos se hyvinkin sopisi siivoukseenkin tuo kurvaileminen. Toiseen jalkaan vain säämiskä tossun pohjaan ja vähän liukastetta lattialle ja sitten vain terveemmällä jalalla vauhtia ja nurkassa sutaistaan harjalla.

Ja voipihan se ministeri antaa lisärahaakin. Olen aina harrastanut hyötyliikuntaa. Pyörällä töihin ja hissien väistämiseen. Toivottavasti kesäurheilijoille ei keksitä mitään juoksijoille ja hyppääjille korvaavia lajeja. Katselen heitäkin mielelläni ja muistelen menneitä. Ulkoistan itseni nykyään pyöräkelkalla. Siellä on tänäänkin niin aurinkoinen talvisää, että taidanpa mennä kelkottelemaan. Hyviä ulkoiluilmoja kaikille. Kyllä se vain niin on, että reipas ulkoilu vähentää pistoksia ja pillereitä. Iloista kevättä toivoo

Hautamäen Lyyli

Tunnen ehdokkaan serkun

Saatiin taas presidentti ja päästiin vaaleista. Se on kumma, kun jotkut jaksaa meuhkata vaaleista ihan, kuin oma lehmä olisi ojas-
sa. Tietenkin ne vaahdottaa,
ketkä saa siitä palkkaa. Vanhojen kohdalla panee
ajattelemaan, onko se ajan-
kulu vai aate, kun hihkuva
ja hurraavat. Meidän kulmillakin oli
hernekeittotarjoilut. Naapurit pyysivät mukaansa. En lähtenyt, kun ”just pan

pahast”. Sitä paitsi olen istunut tämän ehdokkaan takana eräässä juhlassa ja ajattelin silloin, että onpas hän mukava ja ystävällinen. Oisko hän vuosien aikana pahentunut? Enpä usko! Pitäähän ison talon emännän olla napakka. Näin toiseksi tulleen ehdokkaan mentyäni kauppaan Keravalle. Siellä hän seisoi, tämä salskea herrahenkilö. En mennyt lähelle, kun kaiken maaliman kamerat räiski, jos vaikka lehteen olisivat panneet mummon nuhjun, myssy vinos-
sa ja ilman meikkiä. Sen
huomasin, ettei ehdokas
mikään pökölö ollut vaan
poika vilkkusilmä. Mummojen kanssa puhuttiin, jos olisi pahvi-Sale asunnon nurkassa, toisko se elämään ryhtiä. Tokkopa, kohta minä ainakin lipsuttaisin paljain jaloin, jokin vanha rätti niskassa päivä-

tä toiseen. Sitten muistin, että tämän ehdokkaan isän kotitalossa olen ollut tekemässä pöytäliinoja ja lampunvarjostimia. Silloinen emäntä 1950-luvulla piti huolta, että nuorisolla oli maallakin harrastuksia ja meitähän oli, nyt ei nuoria ole kuin nimeksi. Vieläkin yksi silloin tekemäni varjostin koristaa tuulikaappiamme. Joskin se on ollut monesti hävityslis-
talla, mutta olen pitänyt
puoleni ja säilyttänyt sen. Ehdokkaan serkku oli yh-
teen aikaan paras ystäväni
ja vieläkin kotipuolessa on
komeita maalaistaloja hä-
nen suvullaan. Näin kun
vieraileni kertoilin, he nau-
reskelivät: ”Myöhästyit
mainospuheissasi.” Vaikka minä vain yritin
paistattaa päivää muistoil-
lani.

Anna

mi ”Poika” (lempinimi). Hän myös oli agronomi, mutta hänen oikeata nimeään en muista, ja todistuk-
senikin ovat jossain vai-
heessa kadonneet. Lisäksi
oli vielä kaksi tuntiopetta-
jaa, metsätaloudessa ja kä-
sitöissä. Tuolla miehityk-
sellä aloitettiin. Oppilaita
oli kolmisenkymmentä, pa-
rikymmentä poikaa ja kym-
menkunta tyttöä. Kun istumajärjestys oli
saatu kuntoon ja olimme
esitelleet itsemme, piti joh-
taja jyrkän tervetuliaispu-
heen, jossa mikään ei jäänyt
huomioimatta. Erikoisesti
hän käski tutustua koulun
järjestyssääntöihin, jotka
olivat nähtävänä koulun il-
moitustaululla. Niitä oli
noudatettava kirjaimellises-
ti, sillä ne oli laadittu nou-
datettaviksi eikä kierrettä-
viksi, kuten johtaja ilmoitti. Esimerkiksi tyttöjen
huoneisiin vierailut oli an-
karasti kielletty. Ei se meitä
nuorempia paljon haitan-
nut, mutta vanhemmat oli-
vat vähän hämmästyneitä

moisesta kiellosta. Mutta kun kouluun oli lähtenyt, niin myös koulun sääntöihin oli tyydyttävä, sillä ei-
hän siitä olisi muuten tullut
mitään. Kirkolla kyllä
saimme käydä, joskus
myös elokuvissa ja muissa-
kin tilaisuuksissa, kunhan
ilmoittaisimme, jos viipy-
simme yli yhdeksän. Eikä
siellä sitä vapaa-aikaa ko-
vin paljon jäänyt, sillä läk-
syjä oli aika paljon ja kai-
kenlaisia kirjallisia tehtä-
viä. Lisäksi oli työvuoroja,
niin pihalla kuin navetassa. Aika kului suhteellisen
nopeasti, vaikka joskus vä-
hän ottikin aivoon se kova
kuri, jota ”Ukko” (johtajan
lempinimi) piti. Viikonlo-
put kuitenkin olivat vapai-
ta. Minulla ja Vehviläisen
Maurilla sattui olemaan tut-
tuja samalla suunnalla ja
me käytiin niissä, Kun il-
moitimme, että tulisimme
vasta sunnuntaina, niin
saimme olla kylällä sun-
nuntai-iltaan asti, jos vain
koulutehtäviltä ehdimme.

Viipurin kautta Imatralle

Vuosi sitten keväällä Karjalan Liiton hengelliset päivät olivat Oulussa. Seuraavan kerran oli tarkoitus kokoontua Viipuriin. Viipurin päiviä juhlistamaan oli tarkoitus viedä myös Karjalaseurojen Pohjolan piiri ry:n Karjalan Liitolle lahjoittama ikoni ja pergamenttikäärö, jotka hengellisen sanoman symboleina siirtyvät vuodeksi aina sille piirille, joka järjestää hengelliset päivät. Karjalaseurojen Pohjolan piirissä heräsi ajatus koota retkikunta seuraaville hengellisille päiville Viipuriin.

Viipuriin suunnitellut

Karjalan Liiton hengelliset päivät peruttiin, koska lähijoulua sinne ei valtakunnan alueelta ilmaantunut riittävästi. Tapahtuma pidettiin kuitenkin sunnuntaina 12.3. eli viikkoa aiottua aiemmin Imatralla ja tällä kertaa yksipäiväisenä ekumeenisena tilaisuutena. Viipuriin suunniteltu seminaari peruttiin, sillä ohjelmaltaan ja profiililtaan seminaari oli tarkoitettu nimenomaisesti Viipurissa toteutettavaksi.

Koska hengelliset päivät aikaistuivat, se aiheutti muutoksia myös Karjalaseurojen Pohjolan piirin matkaan. Talvilomista joh-

tuen kaikki halukkaat eivät voineet lähteä matkalle. Parikymmentä henkilöä kuitenkin lähti. Viipuriin asti mentiin ja siellä yövyttiin kaksi yötä. Matkalaisilla oli mahdollisuus tutustua mm. katulasten kotiin Dikoniin, evankelisluterilaiseen kirkkoon ja sen toimintaan. Myös ortodoksisissa kirkossa pistäydettiin. Kaupungissa tavattiin Lounais-Suomesta matkannut ryhmä, jonka kanssa oli hotelli Viipurissa musiikillinen hetki.

Sunnuntaiaamuna oululaiset matkasivat Viipurista Imatrankoskelle, jonka lu-

Katulasten kodin Dikonin hiljainen huone, jossa henkilökunta ja lapset hiljentyvät. Kuva Martta Rautio.

terilaisessa seurakunnassa oli messu. Ortodoksinen liturgia oli samaan aikaan Imatran Pyhän Nikolaoksen kirkossa. Piispaallisen liturgian toimitti arkkipiispa Leo.

Ruokailun jälkeen oli Talvisodan päättymisen muistohetki, jossa juhlapuheen piti Karjalan Liiton pitäjätöimikunnan puheenjohtaja Satu Hallenberg. Päiväjuhla alkoi Imatrankosken kirkossa klo 14. Karjalan Liiton hengellisen toimikunnan pj., dosentti Juhani Forsbergin puheen aihe oli "Onko olemassa karjalaista hengellisyyttä?". Kristinuskon tuloa Karjalaan tarkastelivat puheissaan arkkipiispa Leo ja teo-

logian tri Hannu Kilpeläinen.

Päivän muu ohjelma koostui kuoromusiikista, yksinlaulusta, urkumusiikista, virsistä, paikallisten järjestäjien ja seurakuntien edustajien puheista. Ikoni ja pergamenttikäärö luovutettiin Imatralta Raumalle, jossa ovat vuoden 2007 Karjalan Liiton hengelliset päivät. Matkaan siunaamisen suorittivat arkkipiispa Leo ja dosentti Juhani Forsberg.

Myös Karjalaseurojen Pohjolan piiri ry:n joukon pitkä kotimatka alkoi. Matkalaisien ydinjoukko oli Oulusta. Mukana oli myös matkalaisia Kempeleeltä ja Haukiputaalta. Matkalla oli

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATTILAISILTA

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/ kivi-istutustyöt
- Sormuksien valmistus
- Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalaankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Kolarissa
2. Lee Harvey Oswald
3. Grönlannissa
4. Älä varasta.
5. jatkuva, pitkälinen
6. Veikko Sinisalo
7. kesäkuussa
8. Sudan
9. Urho Kekkosen
10. Ranskaan

mukana karjalaistaustan omaavien matkalaisten lisäksi myös karjalaisuudesta kiinnostuneita henkilöitä. Tilausmatkat Moilanen huolehti taidokkaasti matkalaisista niin kotimaan teillä kuin suuressa idässäkin. Samalla matkalaiset saivat liikennöitsijältä tuhadin tietopaketin eri paikoista niin siellä kuin täällä.

P. P.

Arkkipiispa Leo ja dosentti Juhani Forsberg luovuttivat ikonin ja pergamenttikäärön Raumajuhlaan pitäjätöimikunnan pj. Satu Hallenbergille. Kuva Martta Rautio.

Asianajaja

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN Varatuomari

Julkisen kaupanvahvistaja
Kauppalaankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

Asianajaja, varat. Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
varatuomari Katri Nieminen
varatuomari Anne Röppänen
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan
Aluesairaalaa

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA
LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. 7622 950,
Oikokatu 3
Avoimna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

TILAA
Kurkijokelainen
Koulukuja 7
32200 Loimaa
Avoimna: Ti & Pe klo 9-14
puh. (02) 762 2551
Matkaph. 050-521 3336

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - To 9 - 17
tai sopimuksen
mukaan

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 02-7605 1221

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

EHT-liiton jäsen

Erikoishammasteknikko
MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

Saksitut hinnat!

Juhla Mokka kahvi
500 g (3,98 kg) 1/talous **1,99** PKT

Tarjoukset voimassa: perjantai - lauantai 24. - 25.3.

Suomalainen porsaan ulkofile **5,99** KG

Norjan savulohifile **10⁹⁰** KG

Spar Karjalanpaisti 700 g (5,70 kg) **3⁹⁹** rasia

Atria Kevyt jauheliha nauta-sika 400 g (5,73 kg) **2²⁹**

Coca Cola tai Coca Cola light 1,5 l 2-pack 2,19+0,80 (0,73 l) **3⁵⁵**

Ingman Maustetut kermajäätelöt 1 L PKT **1⁷⁹**

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18,

Ruokakauppa Sinun makuusi

SPAR

Alko 762 2062

nonstop parturi 040-765 7028

Naisellista muotia -Loimatar 762 2848

Ritvan ja Olin Eines-keittiö

LOIMAN KAUPPAMIES

LOIP 762 4432

Kultapiste 763 2150

Olgatar 762 1413

76368520

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547